

DE KORHAAAN

EIGENDOM

Vogelwerkgroep

Gooi en Omstreken

Jaargang 35, Nummer 1 - Februari 2001

IN DIT NUMMER:

2000: Topjaar voor de huiszwaluw
Weinig fazanten in Het Gooi
Jaarverslag over 2000

De Korhaan

Verenigingsorgaan van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.
Verschijnt 5x per jaar.

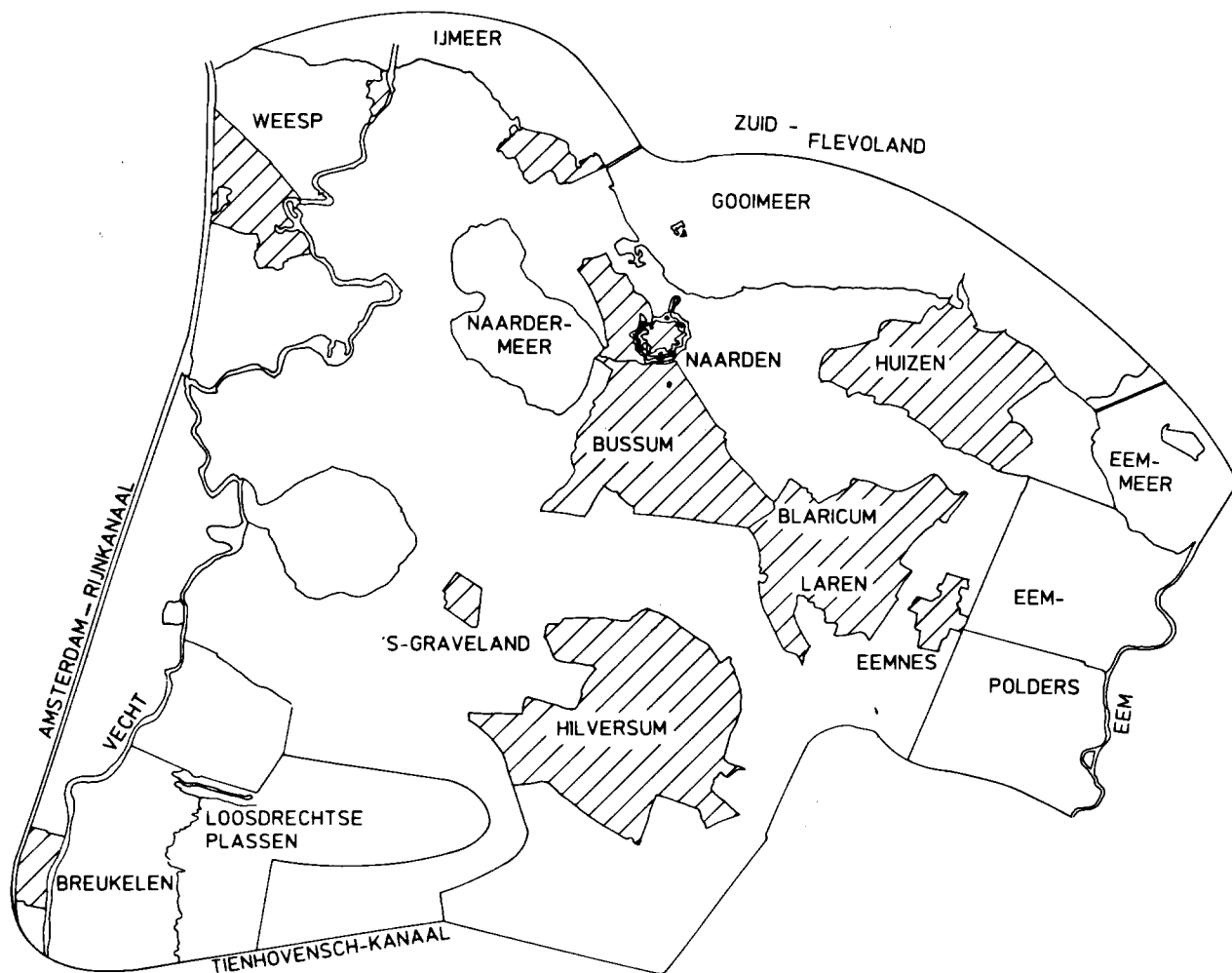
Redactie : Wim Duurland (wduurland@bigfoot.com)
Willem-Jan Hoeffnagel (w.j.a.hoeffnagel@hccnet.nl)
Ruud Willemstein

Redactieadres : Menno Simonszhof 84 1216 LM Hilversum 035-6217222
Verzending Korhaan : Bep Dwars-Van Achterbergh
Flamingohof 1 1221 LK Hilversum 035-6850627

Foto omslag : Jos Korenrump / Het Vogeljaar

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.
De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.
De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Inleveren kopij: uiterlijk 1 februari 2001 **1 april** 15 juni ISSN: 0929-8762
1 september 15 november

Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Inhoud

Van de voorzitter	2
Fokkende kuifeendjes	2
Krassen van een Gooise kijker	3
Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 2000	4
Algemene Ledenvergadering	12
Teamsport	13
2000: topjaar voor huiszwaluwen	14
Vogellogboek van de Twintigste Eeuw	16
De verspreiding van de fazant in het Gooi en omgeving.	17
Kerstfazant	19
Omtrekkende bewegingen	20
Vrijwilligers onderzocht op hun betrokkenheid bij natuur	21
Vijf uilskuikens	23
Cursus vogelherkenning	24
De merel	24
Programma	25
Ontvangen Literatuur	26
Mutaties ledenbestand	28
Veldwaarnemingen	28
Index op auteur Korhaan, 34 ^e jaargang 2000	31
Kor Haan	32

Van de voorzitter

In het afgelopen jaar zijn er door de leden van de Vogelwerkgroep weer heel wat activiteiten verricht. Het jaarverslag dat u in deze Korhaan aantreft geeft een indrukwekkend overzicht van zaken waar wij ons mee bezig hielden in het jaar 2000. De gebruikelijke tellingen lopen in het algemeen behoorlijk goed. Behalve onze eigen Eempolder-tellingen doen wij ook mee aan diverse andere (landelijke) tellingen. Gelukkig kon er ook in 2000 weer een deel van het werkgebied worden geïnventariseerd. Op het gebied van inventarisaties waren wij vroeger een stuk actiever en het is dan ook jammer dat we de laatste jaren nog maar heel moeilijk aan inventarisators (m/v) kunnen komen. Om dit probleem op te vangen zullen we de komende jaren opnieuw meer aandacht moeten gaan schenken aan de inventarisatiecursus en begeleiding. Ook de andere activiteiten van de werkgroep lopen over het algemeen goed. Er is nog altijd redelijk veel belangstelling voor lezingen, excursies en cursussen, ook al was er dit jaar een keer een nogal bescheiden opkomst bij de Vogelherkenningscursus. De jeugdcursus is zeker een groot succes. Voor deze activiteit werden wij zelfs genomineerd voor een vrijwilligersprijs. Op het gebied van natuurbescherming ging veel energie zitten in pogingen om de ravelijnen van de vesting Naarden ook voor vogels aantrekkelijk te houden. Dit was een zeer moeizaam proces, maar onlangs hebben de gezamenlijke groepen die zich hiervoor ingezet hebben toch weten te bereiken dat er de komende jaren beter rekening met de natuurlijke waarden van deze ter-

reinen zal worden gehouden. Al met al was 2000 een succesvol jaar voor onze werkgroep en ik dank dan ook allen die zich daarvoor hebben ingezet.

Clubhuis

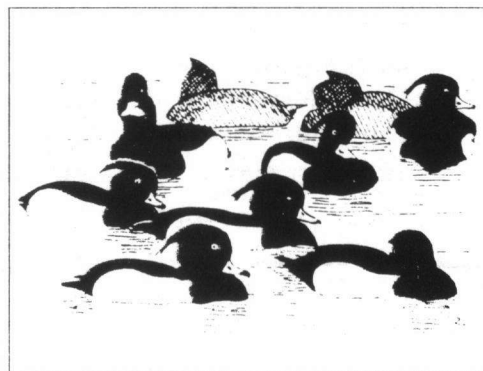
Er wordt nog steeds vooral gesproken over de plannen voor een nieuw clubhuis. Ook in 2000 zijn daar weer diverse vergaderingen aan gewijd. Hoewel wij voor de tweede maal een bouwvergunning kregen van de gemeente Bussum, zijn er nog wel een aantal niet onbelangrijke zaken te beslissen. Dat geldt met name voor de ontsluiting van het terrein, waarvoor overleg met de provincie nodig is en ook voor de financiering van het project is nog onvoldoende dekking.

Grootschalig onderzoek

Dit jaar zal een nieuw, grootschalig onderzoek gestart worden dat vooral bedoeld is om meer inzicht te krijgen in veranderingen in de natuur als gevolg van klimaatveranderingen. Het Vara radioprogramma Vroege Vogels zal veel aandacht gaan geven aan dit onderzoek. Om dit onderzoek te laten slagen is de medewerking nodig van veel mensen. Ik hoop dan ook dat alle leden van onze werkgroep bereid zullen zijn mee te helpen aan dit project. Via het radioprogramma en ook via de website van Vroege Vogels zal worden aangegeven hoe u hier aan mee kunt doen. Het onderzoek richt zich vooral op fenologische gegevens van allerlei zaken in de natuur. Uiteraard horen daar ook vogels bij, maar het gaat ook om andere levensvormen. Indien u niet beschikt over een computer met een aansluiting op internet, luister dan de ko-

mende weken naar Vroege Vogels en geef bruikbare waarnemingen door.

Tot slot nodigt het bestuur iedereen uit om de komende Algemene Ledenvergadering bij te komen wonen. Dat zal niet alleen het bestuur en actieve leden een hart onder de riem steken, maar het zal ook het saamhorigheidsgevoel ten goede komen.

Kuifeenden

Tekening: Jos Zwartz

Fokkende Kuifeendjes

Twee kuifeendjes
Zwemmen in het water,
Zij dobbert naast haar vent
En denkt,
Het is alweer een jaar geleden
Dat hij mij heeft verwend.
De kinderen zijn de deur uit,
Al een half jaar op hort.
Allemaal een goede baan,
Ze doen iets in de watersport.
Toch wil ze weer een kind
En kijkt verliefd
Naar zijn zwarte lokken.
Gelukkig is het bijna mei,
Want in je eentje
Kun je niet fokken.

PAUL VOLKERSZ

Krassen van een Gooise kijker

Jaren geleden is een schrijflijster (*Turdus scripsi*) op de zandbult die wij het Gooi noemen actief geweest. Dit familielid van mij heeft indertijd helaas het steeds vruchtbaarder wordende biotoop verlaten. Ik heb zijn plaats ingenomen. Penlijster (*Turdus penna*) is mijn naam.

Mobiel

Wat een leven hebben vogelaars in de huidige tijd. Welvaart, toegenomen vrije tijd en technische ontwikkelingen hebben er voor gezorgd dat vrijwel niets meer onbereikbaar is. Vroeger was dat wel anders. Te voet, paard, boot of koets en later fiets, tram of trein begaf men zich naar een vogelplek. Vogels kijken was een hele expeditie en zelfs voor een binnenlandse trip moest heel wat tijd worden uitgetrokken. Per brief stelde men elkaar op de hoogte van de waarnemingen. Met het verschijnen van auto, telefoon en telegraaf werd vogelen al een stuk eenvoudiger. Tegenwoordig staat men voor niets. E-mail is het communicatiemiddel van deze tijd. Ver is nooit ver genoeg. Het gras bij de buurman is altijd groener. Een keur van organisaties staat klaar om de honger te bevredigen. De namen liegen er niet om: Bird Quest, Ecotourist, White Stork Travel, Wolftrail, te veel om op te noemen. Vogelreizen zijn een markt geworden. Als een trekvogel begeeft de moderne vogelaar zich in groepen per kerosinevink op reis over de hele wereld om via vooraf uitgestippelde routes als zomer- of wintergast zijn hobby uit te leven. Uitgevers ontdekten een gat in de markt en gingen er toe over vogelgidsen over diverse landen uit te brengen. Bij menige fanatieke, reislustige vogelaar puilt de boekenkast uit. Anderen verlustigen zich vooraf aan de 'travelreports', wikken en wegen, stippelen hun routes uit en pakken de heilige koe.

Vlak voor hun vertrek raadplegen zij vaak nog even internet om de laatste ontwikkelingen op vogelgebied op de vogelstek van bestemming in zich op te nemen. De achterblijvers verlustigen zich aan de meest vreemde namen: Baradpur, Galapagos, Camliça, Extremadura, Falsterbo, Hortobagy. Hun mobiliteit wordt beperkt door een niet genoeg opgevette bankrekening of het gezin. De verre wegtrekkers hebben vooraf heel wat lijntjes uitgegoid, voorgekoekt, gemasseerd en gepaaid, voordat zij op pad konden. De middel-lange en korte afstandstrek-kers moeten trouwens ook nogal

wat schipperen. We gaan niet de hele dag vogeltjes kijken. Ja, er is volop cultuur, een stad en een disco in de buurt. Papa gaat alleen 's morgens vroeg op pad, kunnen jullie lekker uitslapen! Soms kunnen Center Parks, Club Med en andere massavertierplekken met tropische zwemparadijzen en ander vermaak een zegen zijn. 's Avonds pakt pa zijn semafoon of mobieltje, kijkt en leest in zijn mailbox wat zijn maatjes elders hebben waargenomen. Buiten de vakanties gedraagt men zich soms als invasievogelaars. Jaarlijks brengen de veerboten vooral in de voor- en najaarstrek duizenden vogelaars naar één van de Waddeneilanden, zoals Schier, of 't ailand' zoals de Groningers het noemen. Anderen trekken met pelagische trips de Noordzee op voor de zeevogels. De toegenomen mobiliteit biedt ongekende mogelijkheden waar onze vogelende voorvaders zich geen voorstelling van konden maken.

PENLIJSTER

Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 2000

1. Secretaris

Het bestuur van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, bestaande uit negen personen, vergaderde het afgelopen jaar zeven keer. Mogelijk dat het voor velen een gewoon vogelwerkgroepjaar was, voor het bestuur is het, naast het gewone, doorgaande werk, toch een druk verenigingsjaar geweest.

Het bestuur heeft een bezwaarschrift laten uitgaan naar de Dienst Landelijk Gebied Utrecht. Hierin spraken wij onze zorg uit over de toekomstige recreatieve voorzieningen in, onder andere, de polderreservaten in de Eempolders. In een gesprek met de Dienst, het Waterschap Eem & Vallei en de beheerder van Natuurmonumenten hebben wij hen niet kunnen overtuigen van ons bezwaar. Natuurmonumenten heeft echter toegezegd het gebied in de gaten te houden op recreatieve buitensporigheden.

Meer dan tachtig nieuwe leden kregen op 15 februari de gelegenheid om met alle Sub- en Werkgroepen binnen de vereniging kennis te maken. Doel was om de leden kennis te laten maken met de zeer diverse activiteiten van onze Vogelwerkgroep. Want hoewel er het afgelopen jaar vele activiteiten zijn ontplooid, is er nog immer behoefte aan leden die een meer actieve rol willen spelen.

In maart werd een goed bezochte algemene ledenvergadering gehouden in de Bethlehemkerk te Hilversum. Aftredend waren Paul van der Poel (Subgroep Vogelcursussen) en

Laura Mudde (Penningmeester), beiden stelden zich niet herkiesbaar. Atie van Klaveren en André Kerkhof waren verkiesbaar en zijn gekozen, als respectievelijk vertegenwoordigers van de Subgroep Cursussen en als Penningmeester.

Ruim 50 leden hebben meegedaan aan een enquête, geïnitieerd door Alterra, het Research Instituut voor de groene ruimte. De antwoorden, en ook die van drie andere "buiten groeperingen" zijn verwerkt in het rapport: "Natuurbeleving door jagers, sportvissers, vogelwerkgroepleden en vrijwilligers van het landschapsbeheer".

Diverse leden van het bestuur hebben zich ingezet tegen de kap van 147 bomen

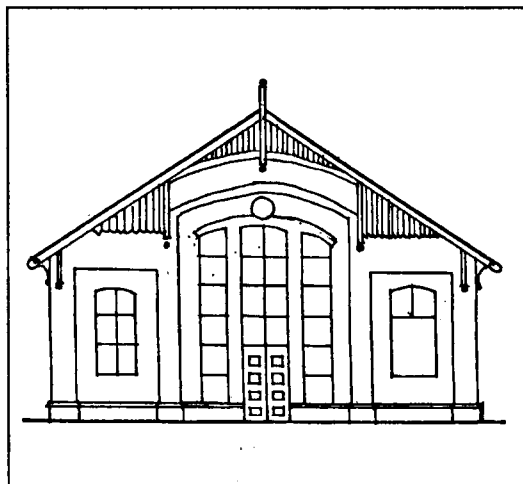
binnen het restauratieplan van de Vesting Naarden, waaronder Ravelijn 6. Na diverse bezwaarschriften en hoorzittingen heeft een kleine delegatie van het bestuur en de leden een exemplaar van het broedvogelinventarisatie rapport "Broedvogels van de Vestingwerken van Naarden in 1999",

aan de burgemeester en een wethouder van Naarden aangeboden. Tijdens het gesprek ontstond een levendige discussie over de doelstellingen van de restauratieplannen. De Vogelwerkgroep sprak de hoop uit dat de aanbevelingen van het

rapport zoveel mogelijk zullen worden opgevolgd.

Binnen het bestuur is meermaalen gesproken over de aansprakelijkheid van de vereniging. Ook de clausulering op de binnenkafte achter in De Korhaan is in verband daarmee enigszins aangepast.

Nog voor het zomerreces kwam het goede nieuws binnen dat de gemeente Bussum en de provincie de bouwvergunning hebben verleend voor ons toekomstig clubhuis: het Pompgebouw nabij de Watertoren in Bussum. De komende maanden zal er gewerkt worden aan begrotingen voor exploitatie, bouw en inrichting. Hierna wordt pas naar een bouwer gezocht. Er zit weer schot in de zaak!

Zuidgevel

Enkele bestuursleden hebben een computerprogramma bestudeerd om (vogel-)gegevens op te slaan. Daar er één en ander aan schort is het retour gegaan naar de makers, die het verder gaan vervolmaken. Omdat dit naar verwachting lang zal

gaan duren wordt intussen gezocht naar een ander, gebruiks-vriendelijk, programma.

Waar ook eindelijk schot in lijkt te komen is het informatiepaneel in de westelijke Eem-polder nabij het pontje over de Eem naar Eemdijk. Door diverse oorzaken bleek er veel meer tijd nodig te zijn dan verwacht om een en ander te realiseren. Op dit moment wordt aan de ombouw van het paneel gewerkt.

Via de Homepage op internet van onze Vogelwerkgroep hebben we een aantal nieuwe leden mogen verwelkomen.

De laatste jaren worden er in ons zeer leesbare en goed verzorgde verenigingsorgaan De Korhaan steeds vaker oproepen geplaatst om gezamenlijk op excursie te gaan naar buitenlandse gebieden. Het is voor velen een welkome verrijking van het vogelen. Zo zijn er al gebieden aangedaan in o.a. Turkije, Frankrijk en Duitsland. Binnenkort wordt de Ebro-delta in Spanje bezocht en voor volgend jaar staat Polen op het programma. Deze activiteiten worden georganiseerd door een groepje leden, waarvan André Kerkhof de contacten onderhoudt met en in het bestuur, zodat een goede afstemming met de andere activiteiten mogelijk is.

Op de laatste bestuursvergadering van het jaar 2000 is Hugo van der Brugge, de regioconsulent Holland / Utrecht van Vogelbescherming Nederland, aanwezig geweest. Deze kennismaking had ten doel nader kennis te maken met onze vereniging en de (vogelbeschermings-)zaken waar wij ons als Vogelwerkgroep mee bezig houden.

Gedurende het jaar 2000 hebben we, in willekeurige volgorde, onder meer contact gehad met: Vogelbescherming Nederland, Natuurmonumenten, SOVON, Goois Natuurreservaat, coördinatie NME Gooi en Vechtstreek, Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, de gemeenten Bussum, Huizen en Naarden, Waterschap Eem en Vallei, Alterra (het Research Instituut voor de groene ruimte) en het Vogelasiel Naarden.

De voorzitter, tenslotte, vertegenwoordigde de vereniging in de Ledenraad van SOVON, in het bestuur van het Vogelasiel Het Gooi en in de Stichting Het Pompgebouw.

2. Subgroep Avifauna

Zoals elk jaar waren er de gebruikelijke Avifauna-avonden op de tweede dinsdag in januari en september. Op de januari-avonden wordt altijd gepland wat er dat jaar voor activiteiten ont-plooid zullen worden. In september worden deze activiteiten geëvalueerd.

Hieronder volgt, in willekeurige volgorde, een greep uit de activiteiten van de werkgroepen.

Kwartelkoning Tekening: E.Hazebroek

2.1. Werkgroepen

2.1.1. Weidevogelbescherming

Door de weersomstandigheden groeide het gras erg snel, hetgeen het vinden van nesten bemoeilijkte. Dit jaar werkten 23 boeren mee (1999: 15), waren er 26 tellers (1999: 27), werd 375 ha gedaan (1999: 217 ha), en werden 208 nesten beschermd, tegenover 131 vorig jaar. Met de grutto's en tureluurs gaat het slecht, waarschijnlijk vanwege het intensieve maaien (vroeg en frequent). Bovendien worden alle percelen ongeveer op hetzelfde moment gemaaid, waardoor op bepaalde momenten geen weilanden met lang gras en dus insecten, aanwezig zijn. Het vergoedings-systeem kost steeds meer tijd. Naast nesten van Kieviten, grutto's en tureluurs, is een nest van een bruine kiekendief aangetroffen. Bovendien zijn op twee plaatsen kwartelkoningen gehoord. Er is behoefte aan nieuwe weidevogelbeschermers.

2.1.2. Eempoldertellingen

Deze activiteit gaat goed, de uitwerking van gegevens loopt wat achter. Het jaarverslag over 1999 verscheen in Korhaan 34.5, pag. 108, het verslag over 1991/1996 volgt volgend jaar. Rob van Veen stopt met de organisatie van de tellers, Nico Klippel neemt dit van hem over.

2.1.3. Watervogels

Er is ook dit jaar weer van september tot en met maart maandelijks geteld. Afgelopen jaar lijkt een verschuiving te hebben plaatsgevonden van Gooimeer richting Eemmeer. Verdere gegevens volgen. Guus zoekt een opvolger voor tellingen en coördineren. Wie is geïnteresseerd?

2.1.4. Midwintertellingen

In januari 2000 werd deze internationale telling ook opnieuw in

ons werkgebied gedaan. Alle 74 gebieden in Gooi, Vechtstreek, Eempolders en Randmeren werden geteld door de ruim 30 tellers. De gegevens werden direct doorgestuurd naar SOVON, die ze meeneemt in het landelijke verslag. Een regionaal verslag is in voorbereiding en zal zo spoedig mogelijk in De Korhaan worden gepubliceerd.

De Gooi en Eemlander van 17 januari 2000 bracht een groot artikel met foto over de telactiviteiten, leuke publiciteit voor de vogelwerkgroep! Sovoncoördinator Marc van Roomen stuurde in maart een persoonlijke bedankbrief, waarin hij onder meer schreef dat de resultaten en de teldekking in ons gebied de laatste jaren flink in kwaliteit zijn toegenomen. Het verslag over 1999 is verschenen (zie Korhaan 33 (5) pag. 120 en verder). Het verslag van de telling van 2000 is in voorbereiding.

2.1.5. Trektellingen

In 2000 hebben in totaal 7 tellingen plaatsgevonden, waarbij ongeveer 25.000 vogels geteld werden, verdeeld over 62 soorten. Op de internationale trekteldag op 21 oktober zijn in totaal 10.456 vogels gezien, verdeeld over 43 soorten, waaronder slechtvalk, grote gele kwikstaart, goudvink, appelvink en maar liefst 2537 veldleeuwen! Verslag is in voorbereiding.

2.1.6. Vogel van het jaar: de Fazant

Er zijn tot nu toe maar weinig terugmeldingen van de fazant (ongeveer 60), verdeeld over 4 à 5 plaatsen, inclusief een uitzonderlijke waarneming in de stad (Nico Dwars). Hoe komt dat? Doordat er weinig fazanten zijn, of omdat ze niet gemeld worden? Het lijkt erop dat er dom-

weg weinig fazanten zijn in ons gebied.

2.1.7. Huiszwaluwen
Het hele onderzoeksgebied is, zoals gewoonlijk, weer op de aanwezigheid van kolonies van huiszwaluwen onderzocht. 2000 was een topjaar. Het verslag verschijnt in De Korhaan.

2.1.8. Oeverzwaluwen
Ook de oeverzwaluw had een goed jaar. In 1999 zijn bijna 30% meer broedparen waargenomen. In totaal 542 paar, verdeeld over 7 kolonies. Dit succes was mede te danken aan beschermingsactiviteiten van het Goois Natuurreservaat en Staatsbosbeheer.

2.1.9. Tuinvogelonderzoek
Dit onderzoek loopt vanaf 1992, resultaten zijn globaal als volgt: Een geleidelijke toename van de Turkse tortel in de eerste teljaren, daarna stabiel; Er lijkt een geringe toename van de kraaiachtigen te zijn; De huismus lijkt stabiel; Het lijkt erop dat in tuinen met zwarte kraaien geen huismussen voorkomen. Het verslag over 1999 is verschenen (Uitgave 119).

2.1.10. Knobbelzwanen
De huidige activiteit richt zich op het vaststellen van de aanwezigheid in het vroege voorjaar. In de Eempolders zijn de aantallen het grootst in januari. Daarom worden de gegevens van de midwintertellingen hiervoor gebruikt. De aantallen knobbelzwanen in deze periode blijken nog steeds toe te nemen.

2.1.11. Steenuilen
Dit jaar is alleen kleinschalige inventarisatie gedaan. Er is één nieuw territorium gevonden,

Steenuil

Tekening: E. Hazebroek

twee zijn herbevestigd. Bijvanck en Vijfhoek waren negatief. Voor het eerst is in ons gebied een nest aangetroffen in een nestkast, en wel in Eemnes. In Maartensdijk zijn een steenuil en een kerkuil aangetroffen.

2.1.12. Kerkuilen

Het broedseizoen was voor ons doen erg goed met drie legsels (tenminste 4 jongen uitgevlogen, 5 jongen dood). Drie broedpogingen: 1. In Nederhorst den Berg, helaas zonder succes; 2. In Melkmeent; 3. In Eemnes. Het jaar 2000 is in Noord-Holland een opvallend succesvol kerkuiljaar geweest, met ongeveer 90 broedparen. De soort blijft marginaal in ons werkgebied, aanwas en sterfte houden elkaar in evenwicht.

2.1.13. Roofvogelwerkgroep

In 2000 zijn vogels uit 69 nesten geringd, hetgeen een record is. Er zijn klimmers bijgekomen, er zijn relatief veel reddingsacties geweest (van jonge vogels), en er zijn contacten gelegd met Utrecht. Verslag is in voorbereiding. Naast havik-, buizerd- en torenvalknesten zijn ook een aantal sperwernesten gelokaliseerd.

2.1.14. Ringonderzoek

Een vaste kern van actieve vogelaars heeft, evenals vorig jaar, het hele jaar door, zangvogels gevangen en geringd op de Constant Effort Site (CES) - ringpost te Oud-Naarden. Nieuw voor deze activiteit waren de vangst van paapje en roodborsttapuit, verder terugvangsten van snor, gekraagde roodstaart en appelvink. In de polders zijn 500 ganzen geringd, waarvan 300 ganzen, 150 brandganzen en 50 rietganzen. Ook zijn weer volop oeverzwaluwen gevangen.

bracht resultaat van wetenschappelijk onderzoek.

Natuurlijk betrof dit in de eerste plaats onze Nederlandse vogels. De heer J. J. de Leeuw deed verslag van de duikeenden die 's-winters in zo grote getale aanwezig zijn op het IJsselmeer. Fraai wetenschappelijk onderzoek toont aan dat de aanwezigheid van bereikbaar voedsel bepalend is voor de aantallen eenden. De heer B. J. Koks liet zien dat de Grauwe Kiekendief nieuwe kansen krijgt op de braakliggende landbouwgronden in Oost-Groningen. Motivatie en

2.1.15. Steltloperstelling

Drie à vier gebieden worden gevolgd. Resultaten zijn nog niet beschikbaar. De evaluatie van de gegevens is gepland.

2.1.16. IJsvogel

In 1999 zijn in totaal zes tot negen paar vastgesteld in ons gebied, dit jaar zijn vijf tot zeven broedterritoria bekend. Drie wanden zijn gemaakt, in één daarvan is een nest aangetroffen.

2.2. Broedvogelinventarisaties

Teneinde goede argumenten te hebben om de Eempolder "Oostermeent" ook in de toekomst als weidegebied te kunnen handhaven, is dit gebied geïnventariseerd in het voorjaar van 2000 (coördinatoren: Dick Jonkers en Marc van Houten). Daarnaast zijn ook de Tafelbergheide en de Blaricummerheide onderzocht op broedvogels (coördinator: Dick Jonkers). Op de heidegebieden zijn onder andere nogal wat boomleeuweriken aangetroffen.

3. Subgroep Communicatie

Ook dit jaar mocht de Vogelwerkgroep weer rekenen op

een flinke hoeveelheid publicaties, vooral in de lokale en regionale kranten. Artikelen verschenen onder meer over onze vogel van het jaar, de fazant, over onze vele activiteiten rond de bedreigde bomen in Naarden-Vesting, over de midwinterstelling en over de herinrichting van de Eempolders. In De Gooien Eemlander verscheen een paginagroot interview met Dick Jonkers, waarin de Vogelwerkgroep werd omschreven als "De bewakingsdienst van de natuur". Niet slecht, evenals het grote artikel over de internetactiviteiten van Rob Kole en de vogelwerkgroep, eveneens in De Gooi- en Eemlander.

3.1. Ledenavonden

Gedurende het winterseizoen vindt elke vierde donderdagsavond van de maand een ledenavond plaats in een zaal van de Bethlehemkerk te Hilversum. Er is steeds een spreker die een lezing houdt, meestal rijkelijk geïllustreerd met dia's. Uiteenlopende onderwerpen komen aan de orde variërend van artistieke presentaties tot een levendig en voor iedereen begrijpelijk ge-

medewerking van de boeren is essentieel. De heer O. van Doorn gaf ons een indrukwekkende show van een roekenkolonie. Zonder kostbare technische apparatuur, maar met veel geduld, heeft hij een presentatie gemaakt die de roeken voor ons tot leven liet komen. Een artistieke beleving. De heer Z. Buijn gaf ons prachtige beelden van een vogel die we meestal alleen maar horen. Het leven van de bosuil van dichtbij gezien. De heer J. B. Hulscher gaf een overzicht van het voorkomen van de goudplevier in Nederland, mede gebaseerd op gegevens van onze Eempolder-tellingen.

Ook vogels elders in de wereld zijn boeiend. De heer E. H. van Stigt Thans liet ons een tweede deel van zijn schitterende reeks opnamen van vogels van zuidelijk Afrika zien. Het stimuleert tot reizen buiten Europa! De heer A. Wassink liet ons profiteren van zijn formidabele kennis van vogeldeterminatie. Met name roofvogels van Centraal-Azië (Kazachstan) werden in alle details getoond.

3.2. Promotie en Verkoop
Nadat Paul Keuning vijf jaar lang de boekenstand op lezingen en manifestaties verzorgde, gaf hij te kennen op zoek te zijn naar een opvolger. Hij blijft actief bij de jeugdcursus van de vogelwerkgroep, die in de maanden september tot en met mei ook veel van zijn vrije tijd vergt. De voorraad aan boeken en cd's voor verkoop is fors uitgegroeid. Bertus van den Brink heeft het roer overgenomen en breidde de boekentafel verder uit met diverse kleine cadeau-artikelen. In 2000 was hij 16 keer aanwezig bij verschillende activiteiten (waaronder onze lezingen). Helaas werd de Natuur en Milieu Manifestatie in Groeneveld halverwege afgelast vanwege een zware storm, waardoor het erg gevaarlijk werd in het bos voor de standhouders en hun publiek. De Open dag in het Vogelasiel was een geweldig evenement en wordt nu ieder jaar opnieuw gehouden. Op de voorjaars- en najaarscursus van de vogelwerkgroep wordt onze aanwezigheid met de verschillende vogelgidsen en cd's met vogelgeluiden door de deelnemers zeer op prijs gesteld. De kalenders van het Vogeljaar zijn allemaal verkocht en de winst daarvan, f 120,- wordt geschonken aan het Vogelasiel het Gooi.

3.3. De Korhaan

Zoals in alle voorgaande jaren verschenen van ons clubblad De Korhaan ook in 2000 weer vijf uitgaven, zij het dat nummer 5 wat aan de late kant was door overbezetting bij de drukkerij in december. In totaal besloegen deze vijf Korhanen slechts 120 pagina's, 20 minder dus dan in 1999. Wij van de redactie willen dan ook graag van deze gelegenheid gebruik maken om een oproep te richten aan al onze leden: **Stuur ons asjebliet ko-**

pij! Het moet natuurlijk wel over vogels gaan en liefst over vogels in onze eigen regio. In de loop van dit jaar werd de grafische afdeling van de Tomingroep, waar sedert een aantal jaren onze Korhaan gedrukt werd, gesloten. De afwerking van ons blad kwam toen terecht bij Drukkerij Almere B.V. in Almere. Over de kwaliteit van het door hen geleverde drukwerk zijn we niet ontevreden, maar het is toch niet uitgesloten dat we begin 2001 gaan uitzien naar een andere drukkerij. Helaas heeft ons mederedactie-lid Pieter Schut eind vorig jaar wegens tijdgebrek moeten besluiten te stoppen met zijn werk voor De Korhaan. In de vacature is inmiddels voorzien.

3.4. Goois VogelNet

In dit tijdperk van digitalisering, waarin steeds meer mensen een computer en daarmee ook de beschikking over Internet en e-mail krijgen, wordt sinds een aantal jaren een e-mail-service onderhouden waar mensen zich kosteloos op kunnen abonneren: het Goois VogelNet. Via e-mail worden stukjes naar een groot aantal mensen gezonden.

Begin 2000 werd door geestelijk vader Pieter Schut een nieuwe opzet van het Goois VogelNet geïntroduceerd. Voorheen werden meerdere stukjes tot één miltje gemaakt, maar tegenwoordig worden miltjes rechtstreeks via het Goois Vogelnet verzonden, zodat informatie over interessante vogelzaken snel bij de leden van het GVN terecht komt. Een goed voorbeeld was de ontdekking van twee kwartelkoningen en twee kleinst waterhoenders in de Bovenmeent, veel leden van het GVN zullen na het lezen van dit nieuws spoorlags hun computer hebben verlaten. Naast het

melden van leuke soorten wordt er ook aandacht gevraagd voor ander vogelgerichte zaken. Zo worden geregeld miltjes verzonden waarin op korte termijn gezocht wordt naar vrijwilligers.

Vanaf augustus 2000 wordt het Goois VogelNet in haar huidige vorm voortgezet door Hans van Oosterhout. Pieter Schut heeft te kennen gegeven te veel tijd kwijt te zijn aan allerhande verenigingszaken, waardoor hij alleen nog maar via e-mail van vogels kon genieten. Hij wilde wat meer tijd in het vrije veld doorbrengen: begrijpelijk, want daar is het in onze hobby toch om te doen. Dankzij het vele werk van Pieter is het GVN uitgegroeid tot wat het nu is, een voorbeeld voor vele andere vogelwerkgroepen.

Inmiddels zijn er 135 mensen bij het Goois VogelNet aangesloten, en dat aantal groeit nog wekelijks. Dat is ook te merken aan de hoeveelheid miltjes die wordt rondgezonden, begin november 2000 werd het 200ste miltje via het GVN, in haar nieuwe stijl, verzonden. Inmid-

Pieter Schut in het vrije veld

dels is eind januari al het 264ste mailtje verzonden.

Het GVN is volledig afhankelijk van de ingezonden stukjes van leden, dus hoe meer leden inzenden, hoe meer er gemeld kan worden.

3.5. Internet

De belangstelling voor de pagina's van de Vogelwerkgroep op het Internet nam in de loop van 2000 gestaag toe. Er komen regelmatig reacties binnen. Ook is het nu mogelijk zich door het invullen van een formulier op het web aan te melden voor het lidmaatschap van de Vogelwerkgroep. Hiervan maakten, al direct nadat deze pagina beschikbaar was, diverse mensen gebruik. De belangstelling is niet alleen regionaal. Ook uit andere delen van het land kwamen vragen en zelfs enkele aanmeldingen binnen.

De pagina's van de vogelwerkgroep zijn tot nu toe te vinden via de Home Page van Rob Kole. (<http://home.planet.nl/~rkole/vwg.htm>) Er is echter een eigen domeinnaam aangevraagd voor de vereniging. Het is dan ook de bedoeling dat de pagina's gaan verhuizen naar de server van Freehosting, waar onze domeinnaam werd aangevraagd. Het nieuwe adres is: <http://www.vwg-gooi-ee.nl>. De informatie wordt reeds sinds enige tijd op beide plaatsen onderhouden, maar in de nabije toekomst zal nieuwe informatie alleen nog maar op de nieuwe pagina's worden toegevoegd.

4. Subgroep Vogelcursussen

4.1. Vogelherkenningscursus

Het nieuwe jaar begon met een volle bak. Er namen 54 cursisten deel aan de voorjaarscursus.

Een groep vol belangstellende mensen, die niet bang waren ons veel vragen te stellen.

Ons cursusleiderteam werd uitgebreid met Guus van der Poel, die op zijn eigen wijze het theoretische gedeelte op een verrassende en leerzame manier invult.

De najaarscursus trok tot onze verbazing maar een klein aantal mensen. Slechts 38 in totaal.

Als je het evenwel bij elkaar optelt, mogen we beslist niet mopperen. Terugziend was het een ontspannend en gezellig vogelcursusjaar, waar wij als leiders ook plezier in hebben gehad.

Aan de excursies werd door een groot aantal cursisten deelgenomen. Daarbij hebben we ook steun gehad van een aantal reserveleiders, waar we heel blij mee zijn.

Het aantal nieuwe leden uit deze beide cursussen durf ik u bijna niet te noemen. Dat waren er maar drie in totaal. Met nieuwe energie beginnen we binnenkort weer aan de voorjaarscursus.

4.2. Jeugdcurcus

Zoals u in de laatste Korhaan van 2000 hebt kunnen lezen, gaat het goed met de twee jeugdgroepen. In totaal zijn er 43 kinderen die in twee groepen om de week een paar uur "vogelles" krijgen.

De cursusochtenden worden trouw bezocht. Ze hebben er plezier in. Een team van tien vaste leiders en zes reserveleiders zorgt ervoor dat de cursus zo goed kan blijven draaien.

5. Subgroep Natuurbescherming

Het was dit jaar een zeer druk jaar met tal van activiteiten. Er is zeer veel tijd besteed aan de gang van zaken rond de restauratie van Ravelijn VI in Naarden, samen met de Vrienden van het Gooi. Dit leidde tot diverse bezwaarschriften, en enkele keren ook tot een gang naar de Bevoegd- en Bezwarencommissie

en de Bestuursrechter in Amsterdam. Het einde van deze onverkwikkelijke zaak is nog niet in zicht en naar verwachting zal hiervoor ook in 2001 weer inspanning moeten worden geleverd. Werkzaamheden in de broedtijd leidden tot acties naar Staatsbosbeheer en het Waterschap Vallei en Eem en gemeenten. In beide gevallen is de Algemene Inspectie Dienst (AID) ingeschakeld. Er waren in toenemende mate contacten met gemeenten i.v.m. het kappen van grote aantallen bomen als oude beuken en dergelijke. Het schieten op ganzen, terwijl er geen afdoende maatregelen waren genomen om percelen afdoende te beschermen, had een actie naar het Ministerie van LNV tot gevolg. Opnieuw is aandacht besteed aan de ontwikkelingen rond de nieuwe haven in Huizen en de gevolgen daarvan voor het broedgebied van Randevoogels. Ten behoeve van de nieuwe inrichting van de Oude Haven in Hilversum is advies uitgebracht over nestgelegenheid voor vogels. Ditzelfde geldt voor de inrichting en het landschapsplan van de nieuwe golfbaan in Eemnes. Evenals vorig jaar is aan Staatsbosbeheer assistentie verleend bij het knotten van wilgen bij het Eemmeer en het opnieuw begroeiingvrij maken van het Visdieveneiland. Ondanks oproepen in De Korhaan was het aantal helpers van de vogelwerkgroep zeer klein. Om illegale vogelhandel in Bussum tegen te gaan is de hulp van de gemeentepolitie en in een later stadium van de AID ingeroepen. Er is bij de politie gevraagd om assistentie bij de geheimzinnige dood van tientallen kauwen in de Kerkelanden in Hilversum. Diverse particulieren vroegen om hulp bij aantasting van vogelbelangen door de gemeente of ondernemers en rie-

pen onze hulp in bij overlast van reigers in hun tuinvijvers. De plannen voor nieuwbouw en de daarmee gepaard gaande uitbreiding van het bebouwde oppervlak in het bosgebied van Visio in Huizen zijn nauwlettend gevolgd.

6. Subgroep Excursies

De aantallen en typen excursies in 2000 en voorgaande jaren staan in onderstaande tabel samengevat

	2000	1999	1998
ochtend wandel-, vaar- of fietsexcursies	10	12	9
dagexcursies	2	3	7
avond excursies	1	2	2
openbare excursies	1	2	1
"mystery bird" avond	0	0	1
weekend excursie	2	2	1
totaal	16	21	21

De ochtend wandel- of fietsexcursies richtten zich zoals gebruikelijk hoofdzakelijk op het bezoeken van het voor ons werkgebied kenmerkend groot palet aan biotopen. Samen met de deskundigheid van de excursieleiders zorgt dit ervoor, dat de leden in die grote verscheidenheid aan gebieden veel soorten vogels kunnen waarnemen en bewonderen. Enkele excursies gingen naar de Flevo-polders en de polder Arkemheen. Eén van de ochtendexcursies vond plaats per boot in het Naardermeer.

De inmiddels traditionele Vroege Vogelwandeling in het park van kasteel Groeneveld te Baarn mocht zich weer verheugen in een grote belangstelling van vogelliefhebbers die nog geen lid zijn van de Vogelwerkgroep. Ook dit jaar heeft dit weer tot nieuwe leden geleid. De dagexcursies werden in voorgaande jaren benut om gebieden (biotopen) buiten ons werkgebied door een bezoek beter te leren kennen. In 2000 werden de dagexcursies echter wel in ons werkgebied gehou-

den. Er was een dag-fietsexcursie door ons werkgebied en een dag-wandelexcursie in de Vijfhoek bij Muiden.

Evenals vorig jaar was er in juni een avondexcursie, gericht op uilen in het Baarnse bos. Dit leverde een prachtig plaatje op van een nog bijzonder jonge bosuil en van jonge buizerds op het nest.

In 2000 waren er twee weekendexcursies en wel naar Zuid Limburg en naar Ameland. Het zelfverzorgingsweekeinde in Zuid-Limburg werd gekenmerkt door bijzonder mooi en warm weer. Prachtige wandelingen in een schitterend landschap met voor de streek kenmerkende vogels. In het najaar verbleven we op Ameland. Ook hier mochten we genieten van mooi weer en veel vogels.

Tot slot mag niet onvermeld blijven dat al deze prachtige excursies zo'n succes zijn vanwege de geweldige inzet van de excursieleiders. Zonder deze excursieleiders zijn we als vereniging nergens.

Subgroep Algemene Zaken

6.1. Algemeen

De verwerking van de ledenadministratie is ook in 2000 weer netjes verzorgd door Francien Wilms, zodat Bep Dwars met assistentie van Wim Duurland en Nico Dwars u weer vijf keer ons blad De Korhaan kon toesturen.

Ook een nieuwe uitdraai van de ledenlijst, met nogal wat wijzigingen (zie de mutaties in de Korhanen van het afgelopen jaar), is gemaakt en bij bestuur en subgroepen in omloop gebracht. Ruud Willemstein heeft weer het samenstellen van de selecties uit de vogel- en natuurbladen, die in de leesmap verzameld worden – van zijn dochter overgenomen. Hartelijk

dank Linda voor jouw bijdrage in de afgelopen jaren. De werkzaamheden aan het archief staan nog steeds op een laag pitje. Het noodzakelijke werk vindt plaats bij enkele leden thuis en het opbergen of opzoeken op de locaties waar onze archiefkasten zich momenteel bevinden. Maar eens, zo heb ik mij laten vertellen, komt er weer een gezamenlijke werkcontactavond!

6.2. Overzicht Ledenmutaties (Francien Wilms)

Totaal aantal leden per 1-12-00	652
Ereleden	6
Gewone leden	565
Huisgenootleden	81
Gratis leden	49

Tabel 1 - Overzicht Ledenbestand

Totaal aantal uitgeschreven	55
Aantal leden opgezegd	46
Aantal leden overleden	5
Aantal leden geroyeerd	3
Aantal leden adres onbekend	1
Aantal nieuwe leden	49

Tabel 2 - Mutaties ledenbestand (1-12-99 tot 1-12-00)

7. Financiën

De begroting is in grote lijnen uitgekomen. De contributie + giftenopbrengst is vrij constant, de kosten zijn, door waarschijnlijk een andere manier van boeken, iets verschoven.

De Korhaan heeft geld overgehouden. De hogere exploitatiekosten, het drukken van de cover voor twee jaar en de stijging van de porti noodzaken toch tot een behoorlijk begrotingsbedrag.

Voorts is een begin gemaakt met het consolideren van alle verenigingsactiviteiten: het balanssaldo per 1 januari 2000 is daarom verhoogd met het werkkapitaal (f 2.708,53) van de SG Excursies, waar het resultaat over 2000 (f 167,83) aan is toegevoegd.

7.1. Balans per 31 december 2000

Liquide middelen	5415,60	Te betalen/ontvangen/vooruitbetaald	2296,38
Kapitaalrekening	55312,23	Werkkapitaal SG Excursies	2876,36
Depot PTT-Post	155,00	Reservering Clubhuis	40000,00
Totalen	60882,83	Eigen vermogen	15710,09
			60882,83

7.2. Verlies en winstrekening per 31 december 2000

Omschrijving	Uitgaven	Inkomsten	
SG Avifauna	916,34	Contributies en giften	25190,74
SG Nestkasten	122,05	Verkoop boeken, verenigingsuitgaven	707,10
Ledenadministratie	300,88	Rente	1323,46
Ledenavonden	2479,80	SG Excursies	167,83
Lidmaatschappen	691,21		
Bestuurskosten	1071,92		
De Korhaan	7866,91		
Naar Werkkapitaal			
SG excursies	167,83		
Reservering Clubhuis	8500,00		
Resultaat (naar Eigen vermogen)	5272,19		
Totalen	27389,13		27389,13

7.3. Begroting 2001

SG Excursies	0,00	Contributie + giften	25000,00
SG Avifauna	1000,00	Rente	2000,00
SG Nestkasten	250,00	Verkoop boeken, verenigingsuitgaven	750,00
Ledenadministratie	250,00		
Ledenavonden	3000,00		
Lidmaatschappen	750,00		
Bestuurskosten			
incl. secretariaat	1250,00		
De Korhaan	11000,00		
Reservering Clubhuis	10000,00		
Onvoorzien	250,00		
Totalen	27750,00		27750,00

Algemene Ledenvergadering

Deze zal worden gehouden op donderdag 22 maart 2001 in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263, Hilversum. Aanvang 20:00 uur.

Agenda:

1. Opening en ingekomen stukken
2. Verslag Algemene Ledenvergadering van 23 maart 2000. Zie De Korhaan, jaargang 34, nummer 2, pagina 47.
3. Jaarverslag 2000
 - 3.1 Secretaris
 - 3.2 Avifauna
 - 3.3 Communicatie
 - 3.4 Vogelcursussen
 - 3.5 Excursies
 - 3.6 Natuurbescherming
 - 3.7 Algemene Zaken
4. Financieel beleid
 - 4.1 Jaarverslag penningmeester
 - 4.2 Verslag kascommissie
 - 4.3 Vaststelling rekening 2000 en begroting 2001
 - 4.4 Decharge penningmeester
 - 4.5 Benoeming kascommissie
 - 4.6 Contributie in Euro's

Het contributiebedrag wordt met ingang van 2001 ook aangegeven in euro's. Dit jaar blijft de contributie in guldens nog van kracht, maar vanaf 2002 zal alleen het bedrag in euro's gelden. De contributie voor 2001 is f 35,00 (€15,88) voor een gewoon lidmaatschap en f 12,50 (voor huisgenootleden). Voorgesteld wordt om in 2002 de contributie in principe niet te verhogen, maar wel de bedragen naar boven af te ronden in euro's. De contributie voor leden wordt dan €16,00 en de contributie voor huisgenootleden wordt € 6,00.

5. Bestuursverkiezing
Het bestuur van de vogelwerkgroep bestond in 2000 uit:

Voorzitter	Rob Kole
Secretaris	Marc van Houten
Penningmeester	André Kerkhof
SG Algemene zaken	Bep Dwars
SG Vogelcursussen	Atie van Klaveren
SG Excursies	Joke van Velsen
SG Communicatie	Simon Visser
SG Natuurbescherming	Dick Jonkers
SG Avifauna	Guus Proost

André Kerkhof en Atie van Klaveren zijn in 2000 gekozen. De overige bestuursleden zijn in 2001 aftredend en herkiesbaar. Tegenkandidaten kunnen zich opgeven bij de Voorzitter.

6. Pauze
7. Vogels van Australië door Paul van der Poel

Sperwer als een alcoholist in een zwembad vol bier

Remco Daalder

Teamsport

Een ongekend natuurfereel tussen de twee Schellingwouderbruggen. Bij het invallen der schemering kleurden tienduizenden spreeuwen de lucht boven de autoweg zwart. Ze vlogen groepsgewijs rond, ze poepten erop los, ze gingen dicht bij elkaar vliegen of verder weg waardoor de groep verdunde of verdikte en waardoor allerlei psychedelische zwart/witeffecten optraden.

Ze bedekten het hele luchtruim boven de rioolwaterzuivering, waar duidelijk hun slaappleats voor de nacht was. En toch stopten de automobilisten niet en keken de meeste fietsers de andere kant op, naar het wegdek. Wie verwacht nu ook een natuurwonder in Zeeburg.

Wel trokken de spreeuwen belangstelling van een sperwer. Een roofvogeltje, bijna zo groot als een kraai, een geduchte vogeljager. Met zijn korte vleugels en lange staart kan hij snelle sprinten trekken en razendsnel wenden.

Ik zag eens een sperwer een spreeuw grijpen bij het Erasmuspark. De spreeuw vloog nietsvermoedend over dit snippertje groen middenin Bos en Lommer. Uit een van de bomen onder hem maakte zich opeens een sperwer los. De spreeuw zag hem komen, probeerde te vluchten, piepte wat en was erbij. De twee vogels buitelden gezamenlijk naar beneden, de een in de klauwen van de ander.

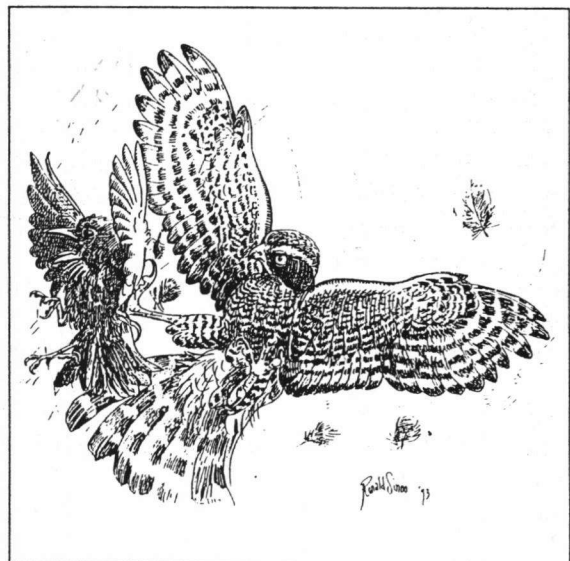
Ik liep voorzichtig naar de plek waar ze neergekomen waren en trok wat takken opzij. De spreeuw lag op zijn rug, zijn vleugels pathetisch op de grond gespreid. De sperwer stond boven hem als een kwaadaardig spiegelbeeld. Ook hij had zijn vleugels gespreid, maar dreigend, bezitterig bijna. Met zijn nagels kneedde hij het leven uit de spreeuw. De spreeuw had geen rustig sterfbed.

De sperwer die bij de spreeuwenwolk bij de Schellingwouderbruggen opdook had het moeilijker. Hij vloog om te beginnen een paar keer dwars door de wolk, maar de spreeuwen weken in een prachtige gezamenlijke manoeuvre uiteen waardoor de roofvogel in een keurig leeggemaakte gang door een enorme massa vogels vloog. Toen ging de sperwer vlak buiten de wolk hangen en probeerde een spreeuw uit de randen te plukken. Maar waar hij was, daar gingen de spreeuwen dicht op elkaar vliegen. Ze vormden een zwarte muur in de lucht waar de sperwer geen afzonderlijke spreeuw meer in kon onderscheiden. Dan maar wilde schijnaanvallen op die dichte massa. Dat leek te lukken. Een enkele spreeuw raakte in

paniek, verliet de gesloten gelederen, was ineens afgezonderd van de troep en kreeg meteen de sperwer op zijn staart. Die kreeg hem net niet te pakken: de spreeuw bereikte tijdig weer een andere afdeling van de wolk en werd opgeslokt in de veilige massa van zijn soortgenoten.

Het werd donkerder en donkerder, de sperwer begon moedeloos rondjes te draaien. Hij vloog voortdurend dwars door zijn eten heen zonder het aan te kunnen raken, als een alcoholist die verdrinkt in een zwembad vol bier. De sperwer vloog uiteindelijk richting Diemerzeedijk. De spreeuwen doken de bosjes bij de waterzuivering in en hieven een koorzang aan: samen stonden zij sterk.

(Overgenomen uit het Amsterdams Stadsblad van eind november 2000).

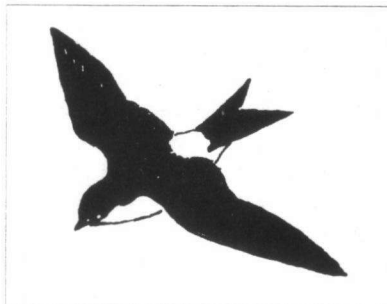

In de reeks tellingen die vanaf het eind van de jaren zeventig wordt uitgevoerd was het aantal broedende huiszwaluwen nog nooit zo groot. In het onderzoekgebied zijn 1208 nesten gevonden.

Dick A. Jonkers

2000: topjaar voor huiszwaluwen

Groot was de verrassing toen bleek, dat er in totaal 1208 paren huiszwaluwen in het onderzoekgebied gebroed hadden. Vergeleken met het jaar daarvoor was dat een toename met 16%. Wie had ooit gedacht dat het laatste jaar van de vorige eeuw zou worden afgesloten met een zo groot aantal broedparen. In de periode 1978-1985 toen niet in alle jaren volledig is geteld lag het dieptepunt in 1985 met 599 getelde en 662 geschatte nesten en de top in 1978 met respectievelijk 1039 getelde en 1127 geschatte nesten. Van 1986-1995 waren de tellingen volledig met een zeer slecht jaar in 1988 toen 510 nesten zijn gevonden en de top in 1994 met 1025 nesten. Vanaf 1996 met 789 broedparen zette een opgaande lijn in. De laatste drie jaar kwam het aantal broedparen boven de 1000 en was er alleen in 1999 een dipje in de stijging. Het ging toen om een afname van enkele tientallen paren ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze daling is ook landelijk geconstateerd. Hoewel nog steeds niet alle gegevens binnen zijn lijkt er ook landelijk sprake te zijn van een geringe toename (mededeling H.N. Leys). Onze huiszwaluwen volgen dus de landelijke populatie. Deze laatste vertoonde overigens in de periode 1989-1999 een duidelijke afname (Leys 2000). Op Schouwen-Duiveland, waar eveneens in 1999 een geringe afname was t.o.v. 1998, nam de huiszwaluw-

Huiszwaluw

populatie met enkele procenten toe. Het aantal broedparen van de huiszwaluw lijkt zich daar te stabiliseren (van den Ende 2000).

Voor- en achteruitgang

Het totale aantal van 1208 broedparen kwam verspreid over negentien gemeenten voor. De verzamelde gegevens staan in tabel 1 vermeld. Hierbij moet worden opgemerkt dat daar een aantal gemeenten in zijn opgenomen die in feite niet binnen het onderzoekgebied van de vogelwerkgroep vallen. Zij zijn wel onderzocht omdat leden al heel lang bereid zijn om daar de kolonies te tellen en het in feite niet uitmaakt als de regio iets wordt uitgebreid. De gemeenten Bussum en Laren zijn al sinds het begin van de tellingen huiszwaluwloos. Toch wordt ieder jaar gecontroleerd of zich niet stiekem enkele paren van een nestelplek hebben weten te verzekeren.

Het aantal gemeenten waarin de huiszwaluw t.o.v. 1999 vooruit ging was iets groter dan het aantal met achteruitgang (tabel

1). Vooral de gemeenten met grote kolonies binnen hun grenzen lieten zich niet onbetuigd. In Muiden/Muiderberg bedroeg de toename 25%, in Naarden 26% en in Eemnes 35%! Huizen, dat geen echte grote kolonies herbergt, steeg met 18%. In de andere plaatsen waar een toename plaatsvond mag deze geen naam hebben. Wel is het opvallend dat de dicht bij elkaar liggende plaatsen Ankeveen, Kortenhoef en 's-Graveland wel tot de stijgers behoorden en het eveneens in een waterrijk gebied liggende Loosdrecht niet. Twee clusters met afname waren Nederhorst den Berg/Vreeland en Loenen/Nieuwersluis. In Blaricum blijft het aantal broedparen in de wijk die tegen de noordgrens van het open gebied naar de Bijvanck ligt nog steeds afnemen.

Tabel 1. Aantal broedparen van de huiszwaluw per woonplaats in 2000

Plaats	2000	1999	trend
Muiden/Muiderberg	366	273	+
Weesp	69	113	-
Nigtevecht	18	16	+
Nederhorst den Berg	17	26	-
Vreeland	17	20	-
Loenen	13	20	-
Nieuwersluis	13	15	-
Ankeveen	38	34	+
's-Graveland	38	24	+
Kortenhoef	70	66	+
Loosdrecht	60	69	-
Hilversum	5	3	+
Hollandsche Rading	3	1	+
Naarden	160	118	+
Huizen	103	74	+
Blaricum	8	14	-
Eemnes	203	132	+
Eembrugge	20	17	+
Eemdijk	54	55	-

De toptien van gemeenten met de meeste broedparen wordt zoals gewoonlijk weer aangevoerd door de dicht bij het IJmeer liggende combinatie Muiden/Muiderberg. De twee grote kolonies van boerderijen aan de Noordpolderweg in de Noordpolder beoosten Muiden nemen alleen al een derde van het totale aantal broedparen in die gemeentes voor hun rekening. Op ruime afstand volgt als tweede Eemnes met drie kolonies die bepalend zijn. Het gaat om de bekende en reeds eerder beschreven kolonies aan nieuwbouwboerderijen in de Noordpolder te Veld en een in de Oostermeent, in feite tot Blaricum behorend. Op grond van landschappelijke overwegingen en de ligging dicht bij het telgebied Eemnes worden de aantallen bij deze gemeente gerekend. Het rijtje dreigt eentonig te worden, want Naarden bezette opnieuw de derde plaats. Ook hier zijn weer grote kolonies, die van Quest International en van de boerderij Stadszicht aan de Overscheenseweg. Overigens zijn voor het eerst sinds 1980 in de vesting Naarden meer dan 50 broedparen gevon-

den (mededeling H.W. Reddingius-Schreuder). Eemnes en Naarden (buiten de vesting) zijn voor het handhaven van grote aantallen broedparen heel sterk afhankelijk van het voortbestaan van de grote kolonies.

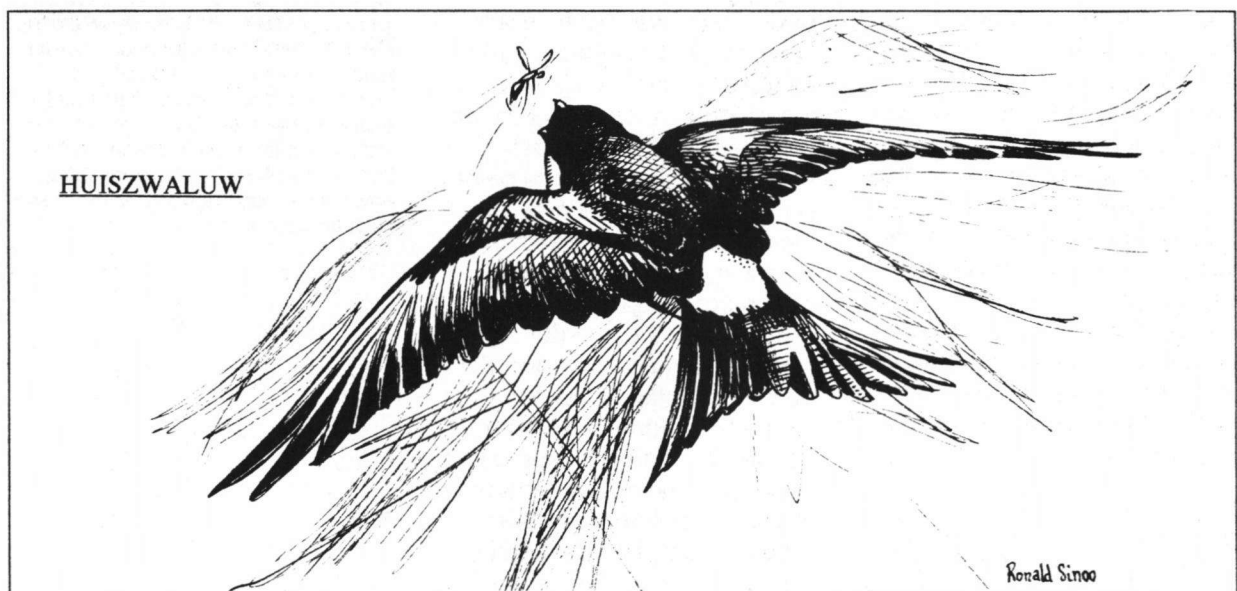
Kunstnesten

Lang niet altijd raken kunstnesten bezet. Wat daarvan precies de oorzaak is, zoals bij een woning in Eemdijk, midden in een gunstig gebied, is niet duidelijk. Daar hangen al jarenlang drie kunstnesten die nog nooit bezet zijn geweest. In dezelfde plaats was een kolonietje van vijf nesten met daarin drie kunstnesten. In Eembrugge bestond een kolonie van elf nesten uit vier kunstnesten en zeven natuurlijke nesten die daar tegenaan waren gebouwd. Ook in Eembrugge zaten twee kunstnesten en vijf natuurlijke nesten dicht bij elkaar. Wat de resultaten met kunstnesten betreft mogen we best tevreden zijn. Vorig jaar werd uit Borculo/Neede (Achterhoek) gemeld dat slechts dertien van de 150 aangebrachte kunstnesten bewoond waren. Men gaat proberen door het aanleggen van modderbadjes en het spannen

van rustdraden de huiszwaluwen zover te krijgen dat zij wel op de voor hen geprepareerde plekken gaan nestelen (Coster & Gronert 2000).

Andere hulp

Al jarenlang waren er perikelen rond een nieuwbouwboerderij in de Noordpolder te Veld (Eemnes). Het leek erop dat deze grote kolonie ondanks de aangeboden hulp uiteindelijk als gevolg van het niet meer gedogen door de eigenaar voorgoed verloren zou gaan. De doortastendheid van onze leden Gert Bieshaar en Marc van Houten, die bij de betreffende agrariër de koe bij de horens vatten, had een verbluffend resultaat. Zij zorgden ervoor dat onder de boeiborden aan de achterzijde van de boerderij zwarte plastic lappen de huiszwaluwen het nestelen beletten. Tegelijkertijd monteerden zij ruwhouten planken aan de voor- en achterzijde van de melkstal en aan een open schuur. Deze voorzieningen vielen zo goed in de smaak dat het aantal broedparen met bijna de helft steeg! Zou het wat zijn om elders in agrarisch gebied bij boerderijen waar huiszwaluwen geen overlast kunnen

veroorzaken ook dergelijke planken te gaan monteren? Een ander idee is dat leden eens zouden kunnen gaan proberen modderige plaatsen te creëren in het landelijk gebied bij agrarische bedrijven en daar tegelijkertijd kunstnesten en/of planken gaan monteren. Wie neemt de handschoen op?

Koloniegrootte

Het lijkt erop alsof er een soort stuivertje wisselen plaatsvindt tussen de vestigingen met één nest en die met twee tot tien nesten. Waren er in 1999 nog 101 locaties met één nest, in 2000 waren dat er 95. Het jaar daarvoor bedroeg dit aantal 97. In de categorie 2-10 nesten werden 120 kolonies aangetroffen, tegen 114 in 1999. Het aantal plaatsen met 11-25 nesten steeg tot 21. Die van Quest International in Naarden bleef met 24 nesten de grootste. Er waren vier kolonies binnen de categorie 26-50 nesten en drie die 51-100 nesten bevatten. Die kolonies bevonden zich in het oostelijk deel van het onderzoeksgebied in de Eempolders (met resp. 36 en 91 nesten), Eemdijk (43 nesten) en de Oostermeent (45 nesten). Bij de kolonie in Eemdijk moeten meer nesten hebben gezeten maar er was niet meer na te gaan hoeveel dit er geweest zijn. Eind mei waren daar al jongen en deze tuimelden bij 34 ° C. uit de nesten; in die periode raakten ook nesten los. Het aantal nesten van de kolonie in de Oostermeent was vele malen groter dan in voorgaande jaren; er zaten nu 45 nesten. De kolonie aan boerderij Stadszicht bestond bij de telling uit 64 nesten en de kolonies van de Noordpolderweg uit 42 en 78 nesten.

Medewerkers

Dank aan de velen die dit jaar de gegevens verzamelden, te weten: W. van de

Bedum, Y. Bosman, A.G. van Dalen, A. Driessen, N. Dwars, L.J. Dwars-van Achterbergh, W. Fase, W. Fokker, J. Gouw, D.A. Jonkers, W. Langendorff, J. Meyer, A.J. van Klaveren, N. Klippel, J.K. Nijhof, B. van Poelgeest, M. van der Pol, K. Pranger, J. Ram. H.W. Reddingius-Schreuder, S. Staps, J. Terlouw, A. P. Vermeule en F.H. van de Weijer.

Geraadpleegde literatuur

Coster, R. & A. Gronert 2000. Kieskeurige

huiswaluw krijgt gewelddadige klap. De Windbreker 130: 8-10.

Ende, G. van den 2000. Huiswaluw-populatie op Schouwen-Duiveland lijkt zich te stabiliseren. Sterna 45(4): 89-91.

Leys, H.N. 2000. Broedvogelonderzoek 1999 huiswaluw en oeverwaluw. SOVON, Beek-Ubbergen.

Vogellogboek van de Twintigste Eeuw

Er is weer een loot toegevoegd aan de volgeladen boom met vogelboeken door de verschijning van het "Vogellogboek van de Twintigste Eeuw". Geen echt vogellogboek, maar een bundel verhalen waarin gebeurtenissen met vogels en vogelaars een rol spelen. In het boek zijn vier bijdragen van leden van de Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. opgenomen.

De inhoud is zeer gevarieerd en die variatie geldt ook voor de leeftijden van de auteurs. De oudere generatie heeft het met heimwee over de glorie van helaas verdwenen gerenommeerde vogelgebieden, de jongere voert de jacht op zeldzame vogels, het mobieltje en de semafoon op. De spreiding van de plaatsen waar men iets beleefde gaat over het hele land, maar ook het buitenland krijgt aandacht. Opmerkelijk is de focussing van de schrijvers op Noord-Holland en de kuststreek. Zou daar meer te beleven zijn of hangt het meer samen met hun woonplaatsen? Ondanks de sterk uiteenlopende schrijfstijlen is het een leesbaar boek geworden. Waarschijnlijk komt dit ook doordat de samensteller de verhalen beperkt heeft weten te houden en getracht heeft bijdragen waarin enige overeenkomst was bij elkaar te zetten. Het 'She laments, sir her husband

goes this morning a-birding' (Shakespeare) wordt treffend verwoord door een echtgenote van een vogelaar. De relatie van vogelaars met de buitenwereld is in een aantal bijdragen terug te vinden. Kortom: 'kost' voor elk wat wils, een boek waarin je af en toe eens wat stukjes leest. De op diverse plaatsen aanwezige drukfoutjes en inconsequent taalgebruik daargelaten geeft het boek een goed inzicht in de belevenissen van onze medehobbyisten. De alleszins aanvaardbare prijs zal bij velen de doorslag geven om dit werk aan te schaffen.

DICK A. JONKERS

Lex Peeters (samenstelling): Vogellogboek van de Twintigste Eeuw. 75 belevingen van 50 Nederlandse vogelaars. 160 bladzijden, omslag full colour, 12 zwart-wit foto's, 15 tekeningen (2000). ISBN 90-6665-716-16. Kempen Uitgevers, Eindhoven. Levering via de erkende boekhandel. Prijs f 29,50. Ook verkrijgbaar door overmaking van f 34,00 (inclusief portokosten) op bankrekening 52 77 75 371 t.n.v. Kempen Uitgevers, Eindhoven o.v.v. Vogellogboek, naam, postcode en huisnummer.

Hoe is het de fazant de laatste decennia in het Gooi en omgeving vergaan en wat is er van de grote aantallen die er vroeger voorkwamen overgebleven? Deze vragen speelden mee bij het onderzoek naar de verspreiding van de Vogel van het jaar 2000: de fazant. Nog steeds is de soort op een aantal plaatsen aanwezig, de aantallen zijn klein. Er kwamen iets meer dan honderd meldingen van fazanten binnen, waarvan een groot deel uit dezelfde gebieden. De komende decennia zullen aan het licht brengen of de fazant zich heeft weten te handhaven.

Dick A. Jonkers

De verspreiding van de fazant in het Gooi en omgeving

Reacties

In De Korhaan is in ieder nummer door middel van artikelen en berichten aandacht gevraagd voor de fazant. De Gooi en Eemlander meldde net als bij voorgaande vogels van het jaar dat waarnemingen bij de vogelwerkgroep welkom waren. Het kon de leden dus niet ontgaan dat de fazant in het brandpunt van de belangstelling stond. Na een aarzelend begin die het ergste deed vrezende begonnen de meldingen toch binnen te komen. Daar zal het opvallende gedrag van de fazantenhanen in de broedtijd mede aan hebben bijgedragen. Het krantenbericht leidde tot meldingen die buiten het onderzoeksgebied werden gedaan en kwamen uit Abcoude, Tienhoven, Hollandsche Rading, Lage Vuursche en Bunschoten. Een lezer uit Muiden deelde mee dat het onderzoek geen zin had, omdat alle fazanten al door vossen zouden zijn opgegeten. Een ander uit Eemnes had een soortgelijk verhaal. Eerstgenoemde hing begin 2001 toch voor alle zekerheid maar aan de telefoon om te informeren wat het onderzoek had opgeleverd. Daarna draaide

hij opnieuw zijn verhaal over de vos af.

Waarnemingsplaatsen

In totaal zijn van veertig kilometerhokken (blokken van 100 ha) waarnemingen binnengekomen. Daarvan bevonden zich er maar heel weinig in het centrale deel van het Gooi, dat vroeger wel fazanten herbergde. Ook uit het Vechtplassengebied kwamen, op enkele verspreide meldingen na, weinig gegevens binnen. Dit kan te maken hebben met een waarnemerseffect, want ook bij andere vogels van het jaar is dit deel van het onderzoeksgebied maar matig uit de bus gekomen. Opmerkelijke waarnemingen kwamen uit het centrum van Hilversum. De eerste werd gedaan in een villawijk achter het raadhuis in Hilversum, waar een exemplaar in een tuin rondscharrelde. De tweede was in de dichtbebouwde wijk oostelijk van het spoor, waar een fazant bijna tegen het hoofd van één van onze leden vloog (Dwars & Dwars 2000). De waarnemingen kwamen voor het grootste deel telkens uit dezelfde gebieden. De oeverstrook van het Gooimeer van Oud-Naarden tot en met de Huizer

Pier was een plek waar geregeld fazanten zijn gesignaleerd (figuur 1). De Wolfskamer, het open graslandgebiedje grenzend aan een brede rietstrook westelijk van de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Huizen, was de plaats waar eveneens fazanten werden waargenomen. Een ander lang waarnemingsgebied strekte zich uit van het Gooimeer bij de Stichtse Brug via het surfstrand en het voorland aan de oostzijde van de brug richting Raboes en boog daar af naar het zuiden langs de Eem. Nog één eveneens langgerekt waarnemingsgebied liep vanaf het Valse Bos bij de A27 via de Groeve Oostermeent langs de Gooiergracht tot aan de rijksweg A1. In het Vechtplassengebied was de Dammerkade met aansluitend de Stichtse Kade zo'n terrein. De meeste van deze gebieden hebben gemeen dat open grazige stukken grenzen aan rietruigtes, c.q. velden of dichte struwelen, zoals het terrein bij het voormalig Diaconessenhuis in Naarden. Dit terreintype was ook aanwezig in de omgeving van de overige waarnemingsplaatsen.

Aantallen

In bijna een kwart van het aantal meldingen was aangegeven dat het om één of twee mannetjes ging en bij vier opgaven ging het om één of twee vrouwtjes. Belangwekkender zijn de waarnemingen van hanen en hennen bij elkaar en hennen met kuikens of jongen. Het aantal hanen met een harem viel tegen. Van de twaalf hanen met gezelschap waren er zes met één hen, een met twee hennen en vijf met drie hennen. In twee gevallen zijn gelijktijdig twee hanen met één hen gezien. Het aantal paren dat met jongen is gesignaleerd bleef klein. Terreinen waar dit is geconstateerd waren: de Stichtse Kade bij Ankeveen, de Huizer zijde van de Stichtse Brug, de Korte Maatskade in de Noordpolder te Veld en het poldertje ten westen van Fort Ronduit in Naarden. Bij de Stichtse Brug telde een familie maar liefst dertien exemplaren. Aan de Stichtse Kade hielden zich twee families in een tuintje op, waar zij de restjes uit de schapenvoerbakken pikten en zich aan de boerenkool te goed deden. Volgens een omwonende zouden zich in dit gebied vier families ophouden (mededeling Loes Hartog).

Waarnemingen in de loop van het Jaar

Pas na de eerste helft van januari kwamen er een tiental waarnemingen binnen, waarna het aantal inzakte om daarna in maart te groeien naar twaalf. April was de topmaand met 25 meldingen, maar meteen daarna (het broedseizoen) werd het stil en was het peil van de maand ervoor weer bereikt. De zomermaanden waren ronduit slecht met slechts enkele waarnemingen en dit ging zo door tot november, toen tien waarnemers kans zagen een fazant te noteren.

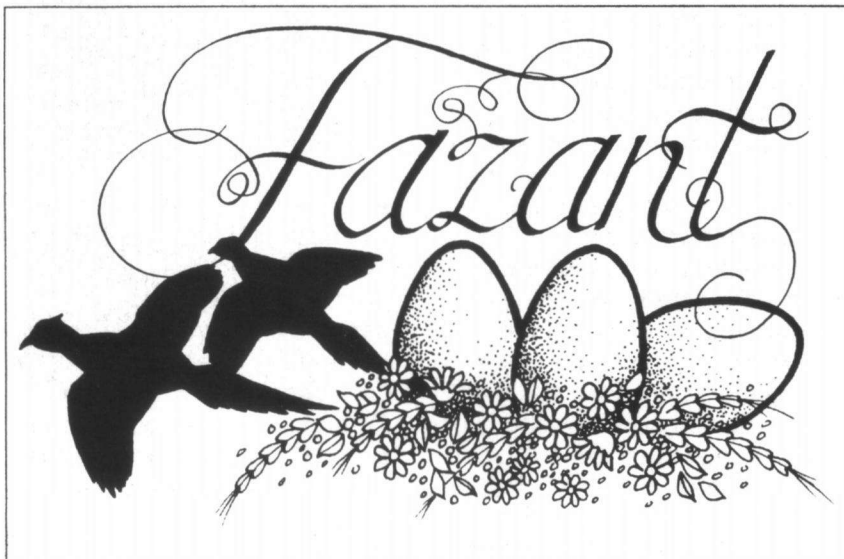
Vossen en fazanten

Ondanks het grote aantal vossen zijn er nog steeds fazanten die zich niet laten pakken. Het tegendeel dus van wat beweerd wordt. Kennelijk hebben individuen een strategie ontwikkeld om Reintje te ontwijken. Een bewijs hiervoor werd geleverd op de Naardermeent. Daar zag de objectbeheerder dat een fazant zich goed schuil hield in de struiken terwijl er een vos rondliep. In het gebied van Oud Naarden tot de Huizer Pier bevindt zich ook een aantal vossen, maar tegelijkertijd zijn er

nog steeds fazanten aanwezig. Eenzelfde verhaal gaat op voor het terrein tussen de Stichtse brug en het Raboes bij de Eem. Regelmatig houden zich hier, ondanks dat er 's winters op hen gejaagd wordt, vossen op. Ook uit dit gebied zijn de fazanten niet verdwenen.

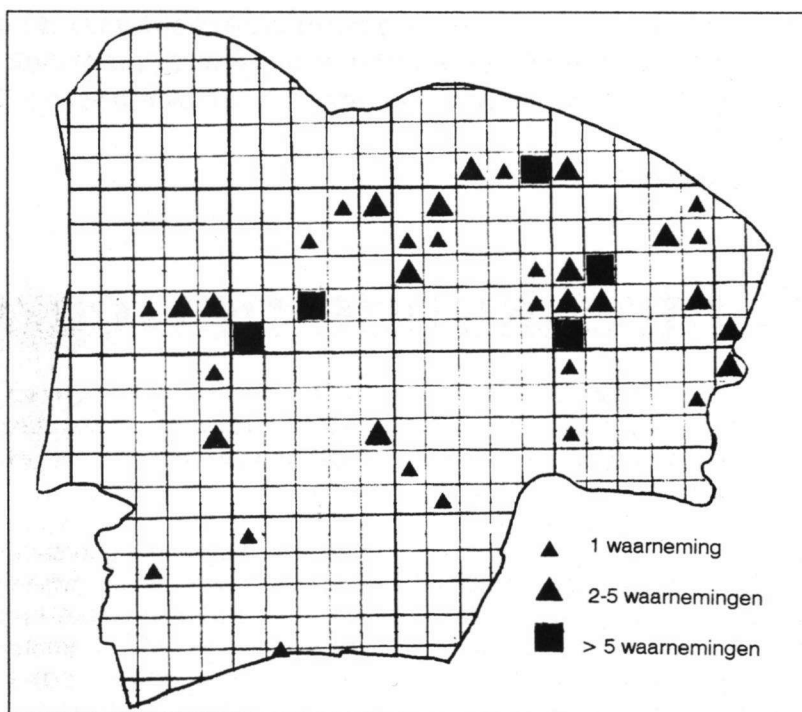
Achteruitgang van de fazant

In de jaren tachtig was de fazant een nog vrij talrijke broedvogel in het Gooi en omgeving, d.w.z. dat er tenminste 251 en maximaal duizend paren in dit gebied huisden. Alleen al in het Naardermeer schatte men toen de stand op 100-150 paren (Jonkers et al. 1987). Als de voor de Vogel van het Jaar verzamelde gegevens representatief zijn, betekent dit dat de populatie een flinke val heeft gemaakt. Uit de landelijke aantallen die voor het Broedvogelmonitoring Project (BMP) van SOVON zijn verzameld blijkt dat de stand van 1984 t.e.m. 1994 redelijk stabiel is. Deze schommelt in die periode rond de index-100. Vanaf 1994 mochten er geen fazanten meer voor de jacht worden uitgezet en zie daar, in 1995 schommelt de index opeens rond de 60-70 (website SOVON). Zonder aanvulling en bijvoeding, wat zeer frequent gebeurde, schijnt de fazant zich slechts op een laag peil te kunnen handhaven en dan nog in gebieden met veel dekking en veel natuurlijk voedsel. In de Flevopolders is het ook al heel moeilijk geworden om fazanten te zien, terwijl het er vroeger van stikte. De achteruitgang in ons werkgebied is dus geen regionaal verschijnsel en wordt, behalve door het uitblijven van ondersteunende maatregelen als uitzetten en bijvoeren, ook veroorzaakt door de ongunstige si-

tuatie in de leefgebieden. Predatie zoals door vossen bepaalt in deze situatie mede de aantallen. Onder gunstige omstandigheden die gelukkig nog steeds aanwezig zijn kunnen de hoenders zich op een laag niveau handhaven, terwijl onder minder gunstige leefomstandigheden de populaties zelfs kunnen verdwijnen. (Niewold & Jonkers 2000). Een beetje gelijk hadden degenen die telefoneerden dus wel!

Geraadpleegde literatuur
 Dwars, N. & B. Dwars 2000. Fazant in Hilversum-Oost. De Korhaan 34(5): 112.
 Niewold, F.J.J. & D.A. Jonkers 1999. Ruim baan voor de vos. Gevolgen voor grote natuurgebieden en het landelijk gebied. IBN-rapport 447. Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek, Wageningen.
 Jonkers, D.A., R.A. Kole & J. Taapken 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken, Hilversum; 189.

Figuur 1. Waarnemingsplaatsen in 2000 van fazanten in het Gooi en omgeving

17 januari 2001

Kerstfazant

Schuw wandelde een prachtige fazantenhaan (met een witte nekkring) mijn natuurtuin binnen. Nu gebeurde dat de afgelopen jaren wel meer. Het bijzondere was de tijd waarop: nét voor de kerstdagen! Het dier was kennelijk op zoek naar een plek om kerst en winter te overleven. Bij het donker worden ging het voortaan op een vaste plaats - op ca. 3 meter hoogte- op een dikke zijtak van een schietwilg zitten.

In mijn tuin staat een klein kippenhok. Een Welsumer haantje en twee hennetjes scharrelen vooral 's zomers in m'n tuin en in de buurtoorden rond. 's Winters blijven ze meestal binnen in hun met stro gevulde nachthok.

Het kan zijn dat de fazant de wildkleurige kippen als familie beschouwde of eerder: méér aandacht voor het kippenvoer had!

Elke dag morste ik wat kippenvoer op een plek die ik vanuit mijn huiskamer goed kon zien. En ja hoor, de fazantenhaan overwon zijn schuwheid en begon haastig het kippenvoer op te pikken. Daarna verschool hij zich weer in het struikgewas. Als het donker werd liep hij statig langs mijn huis naar zijn slaapplek in de wilgenboom.

Ik merkte dat de fazant vertrouwen in mij begon te krijgen. Het dier wachtte in het struikgewas tot ik eraan kwam om de kippen

te voeren en als ik weer wegging -na wat voer gestrooid te hebben- kwam ie tevoorschijn. Na enige tijd kon ik rustig bij het voer blijven staan terwijl de fazant z'n graankorrels oppikte. Ook mijn burens genoten ervan als de fazant in hun tuin verscheen.

Een ervaring om niet te vergeten. Op 26 februari 2000 was de fazant ineens voorgoed verdwenen. Op vrijersvoeten? Wie weet!

ED SIVAL

Twee jaar lang heb ik de omgeving afgezocht naar de groene specht – in Huizen, Valkeveen en Oud Bussum heb ik gespeurd, maar ook in Boekestein, Hilverbeek tot in Gooilust toe; al naar gelang het seizoen hoorde ik hem dagelijks lachen.

Lars Bech

Omtrekkende bewegingen

In dode bomen, op het gras of in tuinen, overal keek ik rond en heel af en toe ving ik een glimp van het zeldzame dier op, maar gelegenheid om hem te filmen kreeg ik niet.

Het werd intussen het jaar 2000 en opnieuw was het maart, dus hoog tijd om gericht te zoeken. Ik fietste weer een laan in en zag hem plotseling verwoed mierenpoppen pikken, hij – of was het dit keer het vrouwtje – had door de drukke werkzaamheden geen oog voor de belager. Ik zette de fiets neer en een dikke boom tussen ons houdend kwam ik stil dichterbij met de telelens in de aanslag. Ik maakte wel vijf minuten film en bekeek later thuis enthousiast de geschoten beelden. Dat was vierentwintig maart. Enkele dagen later deed ik het nog eens dunnetjes over. Hij zat daar vooral rond acht uur 's morgens. Dit keer zocht ik een grote den op om hem op een zaterdag verdekt opgesteld op te wachten.

Op een gegeven ogenblik streek hij vlakbij neer en bijna beeldvullend kon ik hem in de videolens krijgen. De plaggen spatten driftig in het rond toen hij onder het gras een compleet mierennest met poppen aantrof die hij met zijn lange tong (wel 10 cm) oplepelde.

Toen ik een week of wat later het gebied weer opzocht en in de laan stond op te letten hoorde ik hem luid roepen en kort

daarna weer, alsof ik hem in de weg stond. Nu wist ik zeker dat dat de boom was waar hij zijn nest had.

Na eerst een schuilhut geprobeerd te hebben die wat opvallend langs de weg stond, bleek ik toch beter af met een dennetje waar ik onder kroop. Vreesde ik aanvankelijk aan de verkeerde kant van de boom te zitten (er zaten verschillende gaten in de beuk), achteraf kwam het toch goed en ik had gelukkig nog drie weken de tijd om hem telkens vast te leggen. Na eerst het rode licht en het geluid van de camera gedoofd te hebben kon ik tevreden vaststellen dat hij noch iets van mij, noch iets van de opnamen gemerkt had. Wel kwam er af en toe een duif argeloos kijken, ook een zwarte kraai riep hem 's avonds dreigend toe en zowaar een ekster waagde nog een blik in het hol. Rook hij de volwassen vogel? Wie zal het zeggen?

Al met al was ik anderhalf à twee uur zoet met het wachten op de specht. Als hij dan eindelijk kwam maakte hij eerst omtrekkende bewegingen, deed alsof hij ergens insecten zocht, om tenslotte de jongen te voeren. Dan maakte hij opnieuw misleidende bewegingen rondom de boom en vloog vervolgens weg.

Op 14 juni heb ik weer de wacht betrokken, maar hij kwam niet opdagen en toen heb ik er een

punt achter gezet. Met een volstaan gevoel toog ik huiswaarts. Later zag ik een gespikkelde specht op het gazon, klaarblijkelijk een jong exemplaar, hij was twee maanden oud en zat goed in de kleren.

Overigens schreef Jaap Taapken in het laatste Vogeljaar (48.6) dat de groene specht het vanwege een nat najaar erg moeilijk heeft en zelfs verdwenen lijkt.

De mijne is tot op heden (16 januari 2001) niet gesignaleerd en mijn stille hoop is weg dat hij in een boomholte op betere tijden wacht.

Groene specht (tekening: Maria Zwart)

Aan de hand van de uitkomst van een enquête onder ongeveer 60 jagers, vissers, vogelwerkgroepleden en vrijwilligers in het landschapsbeheer, wordt de relatie met de natuur beschreven van deze intensief bij de natuur betrokken doelgroepen in het rapport "Natuurbeleving door doelgroepen, waarden en wensen van jagers, sportvissers, vogelwerkgroepleden en vrijwilligers in het landschapsbeheer".

Marc van Houten

Vrijwilligers onderzocht op hun betrokkenheid bij natuur

Het onderzoek is uitgevoerd door Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Het Ministerie van LNV wil de maatschappelijke pijler onder haar natuurbeleid meer vorm geven, door de samenleving in al haar geledingen explicieter aan te spreken op de eigen verantwoordelijkheid voor natuurbeheer. Om dit te kunnen realiseren was inzicht nodig in waarden, gedrag en wensen die er leven ten aanzien van de natuur.

De ondervraagde groepen zijn niet alleen belangrijk omdat ze vaak een directe bijdrage leveren aan beheer of bescherming van de natuur. Zij maken doorgaans ook intensief gebruik van de natuur. Binnen de enquête zijn vragen opgenomen die zijn gebruikt in eerder onderzoek onder de Nederlandse bevolking.

Hieronder wordt een samenvatting gegeven van de belangrijkste resultaten waarbij (onze) vogelwerkgroepleden een niet onopvallende rol spelen. De groepen zijn benaderd via de

besturen van verenigingen. Bij elke vereniging heeft de secretaris of coördinator de vragenlijst verstuurd. Voor dit onderzoek is een selectie gemaakt van actieve leden van de Vogelwerkgroep.

De respons van de enquête was goed te noemen (zie tabel 1).

Waarden

Alle groepen vinden de natuur minder kwetsbaar dan de gemiddelde Nederlander. Dat geldt het meest voor jagers en vissers, gevolgd door vrijwilligers en vogelwerkgroepleden. Wellicht heeft een meer intensieve relatie met de natuur een meer realistische inschatting van de kwetsbaarheid van de natuur tot gevolg. Dat de natuur minder kwetsbaar is dan oorspronkelijk werd aangenomen is een opvatting die ook onder ecologen steeds meer geaccepteerd is.

Leden van de vogelwerkgroep zien de mens nog het meest als gelijkwaardig met de natuur. Hier tegenover vinden jagers vaker dan de andere groepen en de Nederlandse bevolking (!) dat mensen de natuur mogen

veranderen om in hun eigen behoeften te voorzien (de mens als 'heerser').

Daarnaast zijn er verschillen tussen de groepen in wat zij natuur vinden. De groepen zijn het eens over wat zij echte 'onafhankelijke' natuur noemen, bijvoorbeeld de zon, moerassen en weidevogels. Ten aanzien van de meer afhankelijke natuur, als koeien, kleinschalige akkers en bloemrijke wegbermen, kunnen we zeggen dat de leden van de vogelwerkgroep een smaller natuurbeeld hebben dan de andere groepen en de gemiddelde Nederlander. Zij beperken het begrip natuur vooral tot de onafhankelijke natuur.

Ook het ideaalbeeld van de natuur van vogelwerkgroepleden wijkt het meeste af van de overige groepen. Zij zien de natuur vooral als grootschalig en autoonoom (wildernisnatuurbeeld). Jagers hebben een breed natuurbeeld, waarin aanwezigheid en ingrepen van de mens vaak gezien worden als onderdeel van de natuur.

Tot slot verschillen de groepen ook in motieven die zij hebben voor hun activiteit, ofschoon de verschillen kleiner zijn dan je misschien zou verwachten. Alhoewel het genieten van de natuur en het genieten van de activiteit voor alle groepen een be-

Tabel 1: Betrokken verenigingen en respons

Groep	Betrokken verenigingen	Benaderd	Respons
Jagers	KNJV regio Overijssel & Gelderland	62 pers.	63%
Sportvissers	HSV Wolvega	60 pers.	67%
Vogelwerkgroep	Het Gooi en Omstreken	60 pers.	67%
Vrijwilligers	Landschapsbeheer Knotgroep Lent	60 pers.	33%

langrijk motief is, is voor vissers de ontspanning en afleiding die de activiteit biedt van groter belang. Opvallend is dat het resultaat, zoals het bemachtigen van wild en vis en het zien van vogels, voor de groepen (behalve de vrijwilligers) nauwelijks van belang lijkt te zijn.

Activiteiten

De groepen in het onderzoek hebben allen een intensieve relatie met de natuur en groene omgeving. Ongeveer 80 procent van de jagers en vogelwerkgroepleden komt elke week in de natuur. Voor vissers en vrijwilligers ligt dit percentage rond de 50 procent. De groepen komen veel vaker in de natuur of groene omgeving dan de gemiddelde Nederlander. Ter vergelijking: ongeveer 28 procent van de Nederlanders bezocht in 1995 eenmaal per maand of vaker bos, heide, polderlandschap of meren.

Voor jagers en vogelwerkgroepleden geldt dat zij ook op andere manieren actief zijn voor de natuur. Van hen is respectievelijk 87 procent en 61 procent actief in o.a. vrijwillig beheer of andere natuurorganisaties. Vrijwilligers zijn naast hun activiteiten in het natuur- en landschapsbeheer iets minder actief: 37 procent. Vissers zijn relatief het minst betrokken bij activiteiten m.b.t. natuurbehoud of bescherming, namelijk 23 procent.

Omgeving

Agrarische cultuurlandschappen (grootschalige weilandgebieden en kleinschalige akkers en weilanden) zijn relatief belangrijke omgevingen voor alle doelgroepen. Niet alleen worden de activiteiten er vaak beoefend, men vindt deze landschappen vaak ook aantrekkelijk. Ook bossen zijn voor de doelgroepen (behalve vissers) van belang, ze komen er vaak

en vinden het aantrekkelijk. Dat laatste geldt wat minder voor leden van de Vogelwerkgroep. Waterrijke gebieden zijn vooral voor de leden van de Vogelwerkgroep belangrijk.

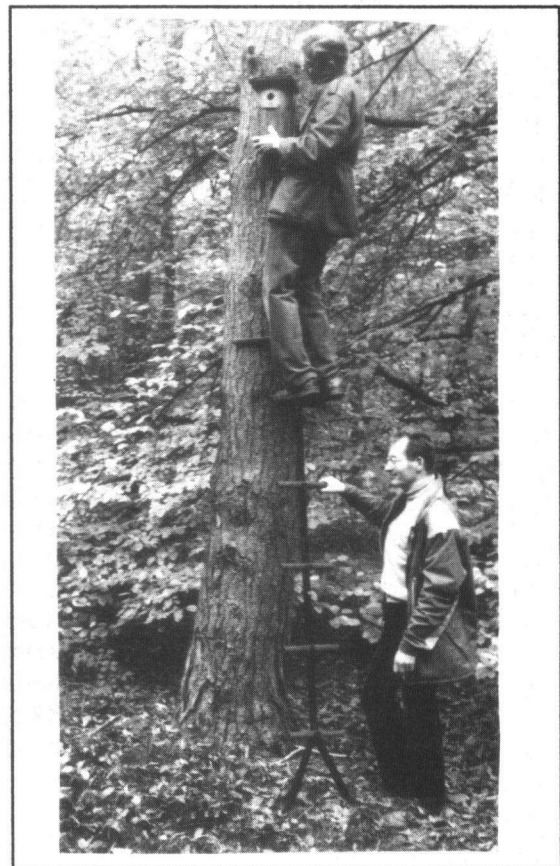
Van de groepen in het onderzoek voelen vooral de leden van de Vogelwerkgroep en de jagers zich sterk betrokken bij het beheer van de natuur in hun eigen omgeving. Zij hebben er in ieder geval een duidelijke mening over en velen van hen proberen ook invloed uit te oefenen op beheer en inrichting van hun eigen omgeving, o.a. door een vaak uitgebreid netwerk van contacten met beheerders, andere natuurorganisaties en bijvoorbeeld boeren.

Leden van de Vogelwerkgroep vinden over het algemeen dat er teveel wordt ingegrepen, zowel door landbouw als natuurbeheerders. Vooral het streven naar een meer natuurlijk grondwaterpeil wordt vaak genoemd. Jagers lijken sterk verdeeld over het beheer in hun eigen omgeving. Een deel vindt dat de omgeving te intensief wordt beheerd (door boeren en natuurbeheerders). Een ander deel vindt dat natuurbeheerders hun terreinen meer moeten onderhouden omdat het ten koste gaat van de biodiversiteit.

Terugkijkend op de natuurbeelden en grondhoudingen van de onderzochte doelgroepen ontstaat er duidelijk het beeld van een schaal van samenhangende waar-

depatronen waarbij de jagers aan de ene kant van een schaal scoren en de vogelaars aan de andere kant van de schaal

Een van de belangrijkste conclusies is dat, alhoewel de groepen in het onderzoek de natuur op heel verschillende manieren beleven, zij zich vrijwel allemaal kenmerken door een grote betrokkenheid bij de groene omgeving. Een van de aanbevelingen is dan ook dat bij veranderingen of beleidsvorming m.b.t. de inrichting en het beheer van de groene omgeving het van belang is lokale en regionale groepen, als jagers en werkgroepleden, bij de discussie/planvorming te betrekken. Zij kunnen niet alleen door hun lokale kennis en ervaring een belangrijke bijdrage leveren, zij hebben ook sterke wortels in de lokale samenleving.

Leden van de Vogelwerkgroep aan het werk met nestkasten.

In Nederhorst den Berg kwamen vijf kerkuilskuikens uit het ei in een V.W.G. uilenkast. Een kleine maand later worden ze geringd. Helaas, ze hebben het niet gered.

Engbert van Oort

Vijf uilskuikens

Donderdagavond om 21.00 uur gaat de telefoon; een collega van Gina belt op met de mededeling dat er vogels uit hun schuur komen, dat er gepiep en gesis te horen is, maar ze weten niet wat het is. Weet jij dat misschien? De afspraak voor de volgende avond 30 juni 2000 is snel gemaakt.

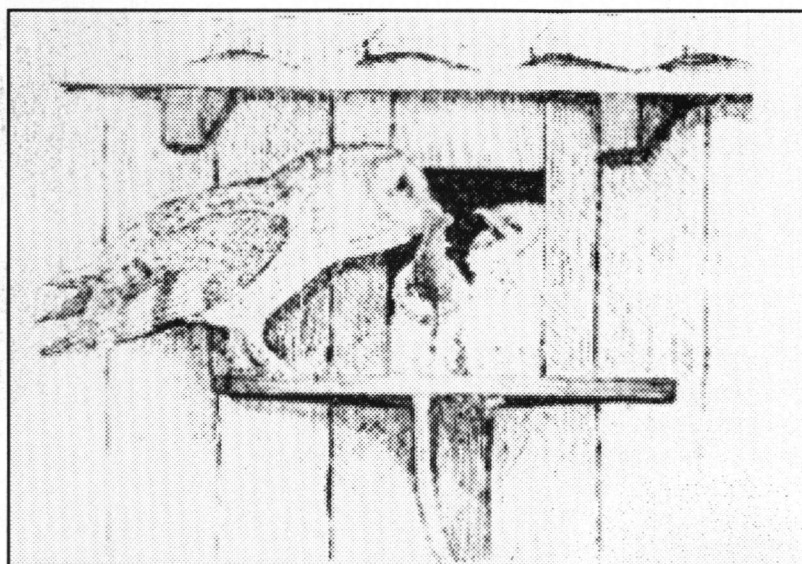
Met de Lars Jonsson (je weet maar nooit) onder de arm op weg naar Nederhorst den Berg. Ter plaatse horen we dat er in de schuur al zo'n 6 á 7 jaar een uilenkast (van de V.W.G.) aanwezig is, echter nog nooit hebben er vogels in gezeten. Op kousenvoeten naar achteren en jawel, bij het minste geluid vertrekt er een Kerkuil uit het vlieggat. Na enig wachten moeten we vaststellen dat er maar één ouder op het nest aanwezig is, zodat we nu kunnen gaan kijken hoeveel jongen er in de kast zitten. Want dat ze er zijn is duidelijk hoorbaar. Voorzichtig wordt de ladder erbij gehaald en gaan we op zoek naar de uilskuikens. Bij telling blijkt dat er 5 jongen aanwezig zijn. Met enige overmoed stel ik vast dat de oudste zo'n 10 dagen oud is, afgaand op de stoppels van het jongste exemplaar. Enthousiast vertel ik dat er de laatste jaren heel weinig kerkuilen in onze regio hebben gebroed en dat dit een mooi broedsel is waar ik veel van verwacht. Tijdens de koffie zien we regelmatig de ouders af- en aanvliegen. Afgesproken wordt dat ik contact

opneem om de jongen te ringen. Met Dick Jonkers wordt vervolgens afgesproken dat we dat op 13 juli gaan doen. Tot die tijd moet de omgeving van de kast zo veel mogelijk met rust gelaten worden.

Via de telefoon vernemen we dat het gekrijs en gesis regelmatig te horen is. Op donderdag 13 juli is het dan zover. Dick heeft nog een groot schepnet meegenomen om eventueel een ouder te vangen als deze op het nest aanwezig is. Dat is niet het geval zodat we met het ringen van de kleine uilskuikens kunnen beginnen. Het is een fascinerend gezicht om 5 van die kleine mormels te zien of (nog mooier) op de hand te houden. Na enkele minuten is Dick klaar met het ringen en

zetten we, na het nemen van enige foto's, de kuikens weer terug in de kast. Volgens verwachting zullen de eerste rond 5 augustus uitvliegen. Afgesproken wordt dan ook dat wij vanaf vrijdag 4 augustus elke avond even langskomen om te zien of dat ook het geval is.

Echter op woensdag 2 augustus krijgen wij een telefoontje met de mededeling dat het erg rustig is rondom de schuur en dat je ook niets meer hoort! Meteen zijn we in de auto gestapt en op weg. Ter plaatse aangekomen hebben we inderdaad moeten vaststellen dat er geen leven meer in de kast aanwezig is. Vermoedelijk heeft één van de ouders of een ongeluk gehad, of is naar elders vertrokken, waardoor de ander het alleen

Kerkuil

niet heeft kunnen bolwerken om 5 jongen te voeden. Met tranen in de ogen hebben we achter in de tuin een kuiltje gegraven om de jongen te begraven. Inmiddels heb ik de kast weer schoongemaakt en voorzien van een nieuwe turfbodem. En nu maar hopen dat er dit jaar weer een paartje op afkomt dat er dan wel een geslaagd broedsel grootbrengt. Uit de gegevens van De Korhaan van de afgelopen 4 jaar blijkt, dat er zo'n 50 á 60 uilenkasten in ons verzorgingsgebied zijn en hierin hebben in de negentiger jaren zo'n 6 paartjes kerkuilen gebroed. Daarnaast is er in de afgelopen jaren (volgens de waarnemingen

uit wederom De Korhaan) alleen in 1999 nabij de observatiehut bij het Naardermeer en op de 's Gravelandseweg bij Weesp een exemplaar van de kerkuil gezien. Bij de Bovenmeent heeft in 1999 ook een paartje Kerkuilen gebroed (resultaat 4 jongen). Volgens SOVON broeden er in Nederland zo'n 1200 tot 1400 paren en als wij de kranten mogen geloven zijn er de laatste tijd steeds meer broedgevallen bekend die een positief verloop hadden en gaat de populatie weer vooruit. Onze hoop is dan ook dat in 2001 wederom een paartje de kast vindt en ons dan opnieuw laat genieten van hun prille geluk.

DE MEREL

Elk jaar, kijk ik weer vol verwachting uit, wanneer de eerste merel fluit.

Want vaak in februari al op het dak, fluit hij zachtjes in zijn zwarte pak. Ondanks de kou maakt hij vast een begin, en is op zoek naar een nieuwe vriendin. Zou hij niet te vroeg zijn en wat overdrijven, of zou hij bang zijn dit jaar over te blijven. Maar als ik hem zo hoor, als vogelaar, geeft hij voor mij het startsein van het voorjaar. Ik vind het prachtig als hij in februari al wil repeteren, ook al moet hij daarvoor soms vroeg uit de veren.

Op het dak zingt hij op hoog niveau, die merel, maar hij die het eerste fluit, dat is pas een echte kerel.

PAUL VOLKERSZ

CURSUS VOGELHERKENNING

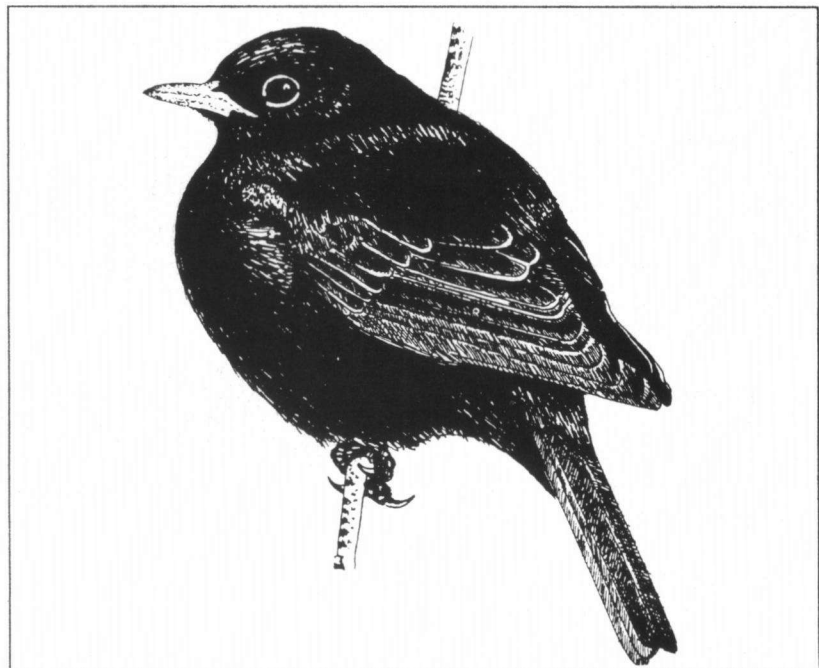
Op 6 maart a.s. start de voorjaarscursus Vogelherkenning, die bestaat uit lezingen, vertonen van dia's, het laten horen van vogelgeluiden en een aantal excursies. Zoals het een 'voorjaars'cursus betaamt worden behandeld de zang en de balts, nesten en eieren. Verder ook de zomergasten, water- en weidevogels, roofvogels en uilen.

De cursus wordt gegeven in de Verlosserkerk, Ceintuurbaan hoek H.A.Lorentzweg te Bussum, op de dinsdagavonden 6 - 13 - 20 en 27 maart en 3 en 10 april van 20.00 tot ca. 22.15 uur. De excursies worden gehouden op 17 en 24 maart en 1 en 8 april, 's morgens om 8.00 uur. Deze excursies duren ongeveer 3 tot 6 uur. Op de eerste cursusavond krijgt u een uitgebreid programma.

De kosten bedragen f 50,- per persoon, te voldoen op de eer-

ste avond, vóór het begin van de cursus.

U kunt zich opgeven bij mevrouw A.C.L. van Klaveren-van Oord, Berkenhof 3, 1241 VP Kortenhoef. Tel. 035-6561426.

Merel

Tekening: Erik Ernens

Programma

Donderdag 22 februari: Lezing door de heer Ph. Friskorn met als onderwerp: De Noordwesthoek in focus. Philip Friskorn is lid van het natuurfotografengilde. De kop van Overijssel is het land van stuwwallen en grote moerassen, de Wieden en de Weerribben. Een gebied voor vogels, zoogdieren en insecten. Blauwborst, snor en rietzanger voelen zich hier thuis. De avond wordt gehouden in de Bethlehemkerk. Loosdrechtseweg 263 (hoek Diependaalselaan) te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 10 maart: Ochtend wandelexcursie bij Stichtse Brug en Eemmeer o.l.v. Guus Proost. Vertrek om 8.00u. vanaf parkeerplaats bij surfstrand Huizen naast de A27.

Donderdag 22 maart: Jaarlijkse Algemene Ledenvergadering.

Na de pauze houdt ons lid Paul van der Poel een lezing over Vogels van Australië. Paul van der Poel heeft een reis gemaakt naar zuidoost Australië (New South Wales). De rijkdom aan vogels is zo groot dat in korte tijd makkelijk veel voor ons onbekende vogels goed te observeren zijn. Veel kaketoets en met name ook de grote loopvogel, de emoe. De avond wordt gehouden in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 (hoek Diependaalselaan) te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Zondag 25 maart: Ochtend wandelexcursie in de Loenderveensche plassen o.l.v. Jan van Bergeijk, en Adri Vermeule. Vertrek om 7.00u. vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

Zaterdag 7 april: Dag-autowandelexcursie naar de Hondsbosse Zeewering en De Putten. Vertrek om 6.00u. vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Tijdens deze excursie zal veel zittend gekeken worden, dus wordt goede warme kleding en eventueel een klein stoeltje aangeraden.

Zondag 8 april: Openbare vroege vogelexcursie in park van Kasteel Groeneveld. Vertrek om 6.00u. vanaf het Kasteel Groeneveld.

Vrijdag 20 tot zondag 22 april: Voorjaarsweekeinde Lauwersmeer. Dit is een kampeerweekend. Er wordt gebruik gemaakt van de accommodatie van camping "Lauwerszee" te Vierhuizen. Wanneer u niet beschikt over een tent of een caravan, dan is er (beperkte) mogelijkheid aanwezig om te logeren in de kampeerboerderij (maximaal 40 personen). De excursies vertrekken op vrijdag om 12.00u., zodat u in de ochtend voldoende gelegenheid heeft om te reizen en uw tent op te zetten. Het weekend eindigt zondag aan het einde van de middag. Fietsen zijn voor u gehuurd en vrijdagavond is er soep en zaterdag en zondag wordt voor eten en drinken gezorgd.

Opgave dient schriftelijk te geschieden bij Joke van Velsen met vermelding van uw naam, adres en telefoonnummer. Tevens dient u aan te geven of gebruik maakt van uw eigen tent/caravan of van de kampeerboerderij. De kosten bedragen f 125,- per persoon (overnachtingen, fietsen, eten en drinken, organisatiekosten). Dit bedrag dient uiterlijk 1 april 2001 overgemaakt te zijn op postrekening 2529179 van de penningmeester VWG Het Gooi e.o. te Utrecht onder vermelding van voorjaarsweekend Lauwersmeer. Indien op uiterlijk 7 april dit bedrag niet is bijgeschreven op de postrekening van de penningmeester dan is deelname niet meer mogelijk.

Donderdag 26 April: Lezing door de heer C.L. Mulder over Gierzwaluwen. Chris Mulder is lid van de Stichting Apus, voor gierzwaluwonderzoek in Nederland. Hij heeft een presentatie verzorgd in het Milieu Educatie Centrum in Eindhoven. Hij zal verslag doen over zijn observaties van gierzwaluwen en een 'amateur'film tonen die hij gemaakt heeft van nestelende gierzwaluwen. De avond wordt gehouden in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 (hoek Diependaalselaan) te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 28 april: Open dag bij het Vogelasiel Het Gooi van 10.00 tot 17.00 uur. Aan deze open dag werken behalve de Vogelwerkgroep nog een aantal andere natuur- en milieuorganisaties mee. Het adres is: Burg. Visserlaan 1 in Naarden.

Zondag 6 mei: Dagexcursie naar Maasvlakte en Voornse Duin o.l.v. Eric-Hans Stigt-Thans, Bertus van de Brink en Wim le Clercq. Vertrek om 5.30 u. vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

Zaterdag 19 mei: Ochtend wandelexcursie naar Tienhovens Kanaal o.l.v. Marc van de Pol en Jan Terlouw. Vertrek om 5.30 u. vanaf de parkeerplaats tegenover de ingang van Vliegveld Hilversum.

Zondag 10 juni: Ochtend wandelexcursie in de Hornpolder (rondje Vecht en Spiegelmeer) Vertrek om 5.00 u. vanaf de parkeerplaats bij de RK Willibrorduskerk in Nederhorst den Berg.

Zaterdag 23 juni: Fiets ochtend excursie rond het Gooimeer (ongeveer 40 km) o.l.v. Marc van de Pol. Vertrek om 6.00u. vanaf de haven van Huizen

Vrijdag 7 tot zondag 9 september: Najaarsweekeinde Lauwersmeer

Excursies **binnen** ons werkgebied vertrekken altijd vanaf de plaats waar de excursie wordt gehouden. Bij excursies **buiten** ons werkgebied wordt steeds vertrokken vanaf station Bussum Zuid (bij het stationsgebouw). Leden die niet over een auto beschikken kunnen vanaf dit verzamelpunt meerijsen. Mocht u willen deelnemen aan een bepaalde excursie **binnen** ons werkgebied, maar ondervindt u problemen met het bereiken van de plaats van samenkomst omdat u b.v. niet over eigen vervoer beschikt, schrijf dan een briefje aan Joke van Velsen (adres achter in de Korhaan), Geprobeerd zal dan worden een passende oplossing voor u te vinden,

Deelnemers aan de excursies wordt dringend verzocht om bij alle excursies **voor** de aangegeven tijd aanwezig te zijn, zodat op tijd vertrokken kan worden.

Bij afmelding tot een week van tevoren bij weekends en excursies waarvoor betaald moet worden, worden administratiekosten in rekening gebracht. Als u later afmeldt wordt maximaal 50% terugbetaald.

Voor de goede orde wijzen wij erop dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenootleden van de VWG. U wordt dringend verzocht naar deze excursies geen **kleine kinderen** en geen **honden** mee te nemen. Dit geldt uiteraard ook voor de weekenden.

Ontvangen Literatuur

Samenstelling: Ruud Willemstein

Genoemde artikelen zijn slechts een selectie en vormen niet de complete inhoudsopgave.

Argus, Kwartaaltijdschrift van de Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg 25 no 3-4, december 2000.

Boomblad, jrg 12 no 6, dec. 2000.

De DompHoorn, Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden, jrg 34 no 4, december 2000.

Dutch Birding, Dutch Birding Association, jrg 22 no 5, 2000:
Rare birds in the Netherlands in 1999 – Een overzicht van zeldzame vogels waargenomen in 1999 en eerder.
Juvenile dark-morph Long-tailed Jaeger collected in the Netherlands – Een artikel naar aanleiding van de vondst van een stervende zeer donkere juveniele kleinste jager (Vieland, 1998). Over het voorkomen van een donkere vorm bij kleinste jagers blijkt nog heel weinig bekend te zijn. Vermoedelijk zijn deze ook donker in adult klee, maar of dit voor zowel broed- als winterkleed geldt is nog volstrekt onduidelijk.
Drie Bonte Tapuiten in Nederland in oktober-november 1999 – In oktober-november 1999 werden binnen enkele weken

tijd drie bonte tapuiten waargenomen in Nederland, goed voor het zesde tot en met achtste geval. In dit artikel worden deze drie gevallen gedocumenteerd en wordt ingegaan op de determinatie en leeftijdsbepaling.

Idem jrg 22 no 6, 2000:
Identification of red-backed, isabelline and brown shrikes – Dit artikel behandelt de herkenning van klauwieren *Lanius* uit de zogeheten '*cristatus sensu lato* groep', bestaande uit grauwe klauwieren, izabelklauwieren en bruine klauwieren. Het artikel is in het Engels, met een samenvatting in het Nederlands.

Ficedula, Tijdschrift van Twentse VWG, jrg 29 no 4, december 2000:
Najaarstrek over Telpost Aamsveen 2000 – Telpost Aamsveen is de enige telpost in Twente met een telreeks van acht jaar. Daarmee is de telpost zeker van regionaal belang. De top-10 van deze telpost tijdens de najaarstrek in de afgelopen 5 jaar wijkt nogal af van de landelijke top-10. Een toppositie is weggelegd voor de

doortrek van de houtduif (bijna 30.000 exemplaren in 2000).

Gierzwaluw telling 2000 in Twente – Een van de conclusies die volgt uit deze telling is dat de gierzwaluw zeker niet achteruitgaat in Twente.

Waarnemingen in Twente – Een overzicht van recente waarnemingen tot en met december 2000. Lezers met een computer met Internetaansluiting kunnen ook kijken op <http://home.wxs.nl/~laurents/>

De Grauwe Gans, St. Vogel- en Natuurwacht Zuid-Flevoland, jrg 16 no 3, november 2000:

Lepelaarpassen – Dit artikel geeft een overzicht van ruim 6 jaar broedvogeltellingen in het gebied van de Lepelaarpassen (periode 1993-1999). Enkele observaties zijn de toename van heggenmus, merel, fitis en nachtegaal als gevolg van de voortschrijdende bebouwing. Verder werd een onverwachte daling van het aantal vinken geconstateerd. Opmerkelijke (maar niet bevestigde) waarneming was die van een orpheusspotvogel (22 mei 1993)

Broedgeval chinese appelvink – Een beschrijving van het mogelijk eerste broed-

geval in het wild in Nederland van de chinese appelvink. Het betreft hier een broedgeval van ontsnapte kooivogels die vermoedelijk "winterhard" zijn. Kan hier een basis zijn gelegd voor verwildering? Arendbuizerd in Nederland – Een beschrijving van de waarneming van een arendbuizerd (*buteo rufinus*) in Zuid Flevoland (5-8 september 2000). Opmars overwinterend Waterhoen – Het aantal overwinterende waterhoentjes in zuidelijk Flevoland, vooral de Aimeerse grachten, is explosief toegenomen in de laatste twee jaren. De oorzaken van deze toename is niet geheel duidelijk. Verdere monitoring van de grachten van Almere kan mogelijk een antwoord geven. Wilde Gans – Een artikel met een soort-bespreking van de grijze of grauwe gansen. Aan de orde komen kolgans, groenlandse kolgans, dwerggans, westelijke grauwe gans en oostelijke grauwe gans. Verder wordt ook het voorkomen in Flevoland besproken.

IJsselmeerberichten, vereniging tot behoud van het IJsselmeer, no 3, december 2000.

De Kleef, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, jrg 24 no 4, december 2000: Broedvogelinventarisatie Kalverpolder 2000.

Knipselkrant, Stichting Kritisch Fauna-beheer, jrg 24, november 2000.

De Krulsbæk, Vogelwacht Utrecht, jrg 43 no 5, december 2000: Onderzoek naar stuwpatronen bij vinken en graspiepers in de provincie Utrecht – Op 24 oktober 1998 is in de provincie Utrecht en aangrenzend gebied op 12 verschillende telposten naar vogeltrek gekeken. Doel was om iets meer te weten te komen over het ontstaan van trekpatronen in ruimte en tijd in de provincie Utrecht. De interesse ging daarbij vooral uit naar door het landschap gestuurde trekpatronen en dan met name het "achterlandeffect". Het artikel behandelt daarbij de resultaten van vink en graspieper. Rode en zwarte wouwen in het voorjaar van 1999 – Resultaten van een onderzoek uit vogelwaarnemingen van samenwerkende werkgroepen. Het artikel beschrijft het meest opvallende fenomeen uit het eerste jaar van de samenwerking: een influx van vooral rode en in mindere mate zwarte wouwen.

Limosa, orgaan van de Nederlandse Ornithologische Unie en van de SOVON, jrg 73 aflevering 1 september 2000: Territoriumkartering van watersnippen – In dit artikel wordt beschreven welke gedragingen van watersnippen in het veld worden waargenomen en welke beteke-

nis zij hebben voor de inventarisatie. Op grond hiervan wordt een voorstel gedaan voor aanpassing van de criteria voor geldige waarnemingen en fusie-afstanden bij het karteren van territoria van watersnippen volgens de BMP-methode van SOVON.

Zomerwaarnemingen van Noordse pijlstormvogels in Nederland – Onderzoek naar het zomervoorkomen van Noordse pijlstormvogels op de zuidelijke Noordzee.

Kustbroedvogels, vegetatiesuccessie en natuurontwikkeling.

Voortdurend in de lucht: zenderonderzoek aan kanoeten in de westelijke Waddenzee.

Idem, jrg 73 aflevering 2 december 2000: Aantalsontwikkeling van de kwak als broedvogel in Nederland in de twintigste eeuw – De kwak is een van de meest mysterieuze broedvogels van Nederland. In de twintigste eeuw heeft in Nederland een sterk wisselend aantal kwakken gebroed. Recent lijkt sprake van een toename, die wordt toegeschreven aan een algehele populatietoename in omliggende landen, in combinatie met het loslaten van kwakken uit dierenparken en een verbetering van het broedhabitat en voedselomstandigheden als gevolg van natuurontwikkeling.

Kolonievogels en zeldzame broedvogels in Nederland in 1997 – Jaarlijks worden in Nederland tellingen van kolonievogels en zeldzame broedvogels uitgevoerd. Dit artikel presenteert de resultaten over 1997. De koudeperiode in de voorafgaande winter zorgde voor een afname van soorten als ijsvogel en grote gele kwikstaart. Droogte leidde tot minder gunstige vestigingsomstandigheden van sommige water-en moerasvogels zoals geoorde fuut. Opmerkelijk grote aantallen werden aangetroffen van lepelaar, kwartelkoning en krooneend. Tot de grote verliezers in 1997 behoorden onder andere velduil, kuifleeuwerik en ortolaan.

Meerkoet, Natuur en Milieufederatie Wierhaven, no 4, 2000: Fitissen, wat weten we er eigenlijk van?

Mens en Natuur, IVN Vereniging voor natuur- en milieueducatie, jrg 51 no 4, winter 2000.

Natuur en Milieu, Stichting Natuur en Milieu, jrg 24 no 10, december 2000.

NatuurNablj, IVN Eemland, jrg 28 no 5, december 2000.

Noordhollands Landschap, Stichting Het Noordhollands Landschap, jrg no 4, november 2000:

Wereldreizigers op het Noord-Hollandse strand – Het najaar is de tijd van de drie-teenstrandlopertjes. Ze komen van ver en

zijn op doorreis. Als speelgoedbeestjes trippelen ze langs de branding, maar in wezen zijn het geharde atleetjes, die heel wat vlieguren in de vleugels hebben.

Politie Dier en Milieu, Vereniging Politie dieren en milieubescherming, jrg 75 no 4, december 2000:

Waar komen al die fazanten vandaan? – Tijdens een jachtseizoen leggen zo'n 250.000 fazanten het loodje. Het grootste deel van de dieren (ongeveer 150.000) is speciaal gefokt voor de jacht. Fazantenjacht is in Nederland niet verboden, maar het uitzetten van fazanten voor de jacht is dat wel. Desondanks komt deze laatste praktijk veelvuldig voor in ons land.

De Steenloper, Vogelwerkgroep Den Helder, jrg 18 no 99, december 2000.

De Tringlaan, Vogelwerkgroep Schagen e.o., jrg 23 no 5, december 2000.

Vanellus, Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, jrg 53 no 6, december 2000:

Zorgen over grutto – Landelijk loopt de broedpopulatie grutto's gestaag terug (van 116.115 paren in 1967 tot 57.945 in 2000). Een van de oorzaken is de moderne landbouw, welke bepaalde vogels bevoordeelt, maar andere benadeelt. Een ander probleem dat in het artikel wordt genoemd is het mogelijk verdwijnen van de grutto uit het hoofd en hart van de mensen. Het warmhouden van de betrokkenheid van gewone mensen met de grutto wordt dan ook van groot belang geacht.

Van Nature, Nieuws van Vereniging Natuurmonumenten, jrg 10 no 11, november 2000.

Idem jrg 10 no 12, december 2000.

Veld- en Vitrine, Mededelingen van het Fries Natuurmuseum, no 146, december 2000.

Het Vogeljaar, Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming, jrg 48 no 5, oktober 2000:

Nieuw ontdekte vogelsoorten in 1980-2000 – Dit artikel geeft een opsomming van alle 142 nieuw (sinds 31 december 1979) ontdekte vogelsoorten. Alleen de werkelijk nieuw ontdekte vogeltaxa, welke in enige publicatie als soort zijn erkend, zijn in beschouwing genomen. Zogeheten 'splits', waarbij ondersoorten als aparte soort worden erkend, zijn dus niet meegenomen.

Marginale merelmantjes – Een artikel over het harde leven van merels, zowel van de marginale merelmantjes als van de territoriumhouders. Voortdurend moet strijd worden geleverd. Het verschil tussen territoriumhouder en marginale man

ligt in de voortplanting: meedoen of uitgesloten zijn, wel of niet kans maken op nageslacht. De marginale merelman is meestal geen lang leven beschoren, maar ook succesvolle merelmannen leven vaak niet langer dan twee jaar. Voorts wordt het niet waarschijnlijk geacht dat albinisme de marginaliseringskans bevordert.

Idem jrg 48 no 6, december 2000: Wijzigingen in vogelnamen – Onlangs zijn zowel de Franse, de Engelse, de Nederlandse en de Latijnse namen van een aantal vogelsoorten gewijzigd. Dit artikel geeft een kort overzicht, zonder in te

gaan op de motivering. Nieuwe en gewijzigde namen voor 'Vogels van Europa' van Lars Jonsson zijn extra aangeduid.

Vogels, Tijdschrift over vogels en vogelbescherming, jrg 21 no 121, januari/februari 2001: De dreigend ondergang van een remigrant – Sinds een eeuw is de eidereend terug in de wadden. Maar afgelopen winter vonden ruim 20.000 'eiders' er de dood. Verhongerd, blijkt uit onderzoek. Vogelbescherming Nederland wil daarom de schelpdiervisserij beperken. In een internationaal belangrijk natuurgebied horen de daar levende

dieren niet te moeten concurreren met de mens.

Klein grut bevecht Koning Winter – Hoe overleven winterkoning, goudhaan, staartmees en sijs de soms stevige vrieskou? Dit artikel geeft een indruk van de truuks die deze kleine zangers tot hun beschikking hebben.

Vogelnieuws, Vogelbescherming Nederland i.s.m. de Kerkuilen werkgroep Nederland, jrg 13, no 5, november 2000.

Idem, Jrg 13, no 6, december 2000.

Vrienden van het Gool, jrg 2000 no 4.

Mutaties Ledenbestand

Nieuwe Leden

MW C DE BEL	SANDTMANNLAAN 30	1412 GC	NAARDEN	035	6948898
J H M VAN DONK	BIRKENHEUVELWEG 47	1215 ES	HILVERSUM	035	6242792
MW M DOUMA-VAN EIJDEN	J.VERMEERLAAN 46	3741 PR	BAARN	035	5414049
A HUYKMAN	BOLLELAAN 11	1411 JV	NAARDEN	035	6945481
J P M DE JONG	SANDTMANNLAAN 30	1412 GC	NAARDEN	035	6948898
MW A E MASSEE	STATENLAAN 1	1405 ET	BUSSUM	035	6931803
F PRINS	HINDELAAN 23	1216 CS	HILVERSUM	035	6217017
A PRINSEN	VAN OSTADELAAN 9	1231 AK	LOOSDRECHT	035	5826586
S H SCHEFFER	KERKLAAN 11	1241 CJ	KORTENHOEF	035	6562873
A SCHOONHOVEN	VISSERSSTEEG 6A	3752 BZ	BUNSCHOTEN-SPAKENBU033		2987573
MW L SMIT	BOVENWEG 24	1276 XZ	HUIZEN	035	5260362
J SNIJDER	PRINSES MARGRIETPLEIN 83	1403 SW	BUSSUM		
MW W F J WERY	AMSTELBOULEVARD 162	1096 HL	AMSTERDAM	020	6650366
C L WOLDRINGH	PEPERSTRAAT 8	1411 PZ	NAARDEN	035	6947207

Adreswijzigingen

C ALTEN	BERKELAAN 7	9203 LM	DRACHTEN	0512	512846
MW J ALTEN-DOUMA	BERKELAAN 7	9203 LM	DRACHTEN	0512	512846
BFVW	P STUYVESANTWEG 76	8479 HK	OLDETIJNE	0561	499391
E H HULLEMAN	BURG. GROTHESTRAAT 12	3761 CM	SOEST	035	6018022
MW M NIEMANN	KOLHORNSEWEG 30	1214 NB	HILVERSUM	035	6294955
H DE ROOIJ	BODEMANSTRAAT 58	1216 AL	HILVERSUM	035	6289470
J TAAPKEN	POSTBUS 777	3740 AT	BAARN	035	5420303

Bedankt

L LANGENDORFF	TJALK 30	1276 EB	HUIZEN	035	5251393
MW I ROEST	VAARTWEG 69-I	1211 JG	HILVERSUM	035	6284223
M VERHEYEN	BEERENSTEINERLAAN 43	1406 NP	BUSSUM	035	6931913

Uitgeschreven vanwege verhuizing naar onbekend adres

MW E M MULDER-EENJES	PR F HENDRIKLAAN 6	1411 GA	NAARDEN	035	6943628
----------------------	--------------------	---------	---------	-----	---------

Veldwaarnemingen

Samenstelling: Peter Vos

DODAARS 12.12.00 2 exx. Gooiersgracht, Eemnes. LEURS/JONKERS.	P.SCHUT. 22.10.00 1 ex. Keverdijksche Polder, Weesp. FRANCISSEN/SCHUT.	15.01.01 1 ex. Stichtse Kade, Ankeveen. P.VOS.
KLEINE ZILVERREIGER 27.12.00 1 ex. Eemnesservaart, Eemnes. G.v.LOENEN.	25.12.00 4 exx. Verlengde Bergse pad, Ankeveen. H.KLINKENBERG.	OOIEVAAR dec .00 2 exx. omgeving De Kwakel, Ankeveen en Middenweg, Nederhorst. R.REINACKER.
GROTE ZILVERREIGER 19.10.00 1 ex. Hoek Leeuwenlaan/Zui- dereinde, 's-Graveland.	26.12.00 4 exx. Horstermeerpolder, Nederhorst den Berg. med. R.SHELDON/H.LANGEMAAT.	08.01.01 2 exx. Fouragerend in weiland langs Randweg, Nederhorst
	13.01.01 1 ex. Eempolders, Eemnes. med. R.HUISMAN.	

- den Berg, vermoedelijk Vreeland (broed)paar? P.VOS.
- FLAMINGO**
08.12.00 2 exx. Overvliegend in W.ri. Eemmeer. C.BEEKHUIS.
- WILDE ZWAAN**
17.12.00 2 exx. Fouragerend tussen 8 knobbelzwanen in weiland. Bovenmeent, Hilversum. R.SINOO.
26.12.00 7 exx. Stichtsebrug, Eemmeer. M.de GRAAF.
- ZWARTE ZWAAN**
12.11.00 2 exx. Zandafgraving Oud Huizerweg. R.HUIZENGA.
- BERGEEND**
02.01.01 5 exx. Oud Naarden, Naarden. F.LEURS.
- KRAKEEND**
12.11.00 14 exx. Zandafgraving, Oud Huizerweg. R.HUIZENGA.
14.01.01 10 exx. Rioolvijver, Liebergerweg, H'sum. J.DOMHOF.
20.01.01 3 exx. Tezamen met 60 wilde eenden in een groot wak in de Karnemelksloot, Naarden. R.SINOO.
- WINTERTALING**
20.01.01 1 ex. Liggend op ijs temidden van wilde eenden, Karnemelksloot, Naarden. R.SINOO.
- ROSSE STEKELSTAART**
21.12.00 2 exx. Tussen kuifeenden op de Spiegelplas, Nederhorst den Berg. SINOO/DUURLAND.
- BRILDUIKER**
15.01.01 60 exx. Rustend tussen kuifeenden en meerkoeten in de niet bevroren Spiegelplas, Nederhorst den Berg. P.VOS.
- GROTE ZAAGBEK**
22.12.00 2 exx. Vecht, thv Nieuwersluis. E.v.OORT.
30.12.00 9 exx. Vecht, tussen Loenen en Vreeland. E.v.OORT.
14.01.01 2 exx. (m+v). In niet bevroren sloot, tussen 20 wilde eenden, landgoed Bantam, Bussum. J.BOS.
- BLAUWE KIEKENDIEF**
22.12.00 1 ex. (v). Maatpolder, Eemnes. D.JONKERS.
27.12.00 1 ex. (v). Opvliegend uit grasland, wegvliegend in Z.ri. Zomerdijk, Eemnes. G.v.LOENEN.
04.01.01 1 ex. (v). Cors Rijkseweg, Eempolder. RASTE/DRIESEN.
- HAVIK**
21.11.00 1 ex. Stootte op kauwtje. Driftweg, Huizen. R.HUIZENGA.
03.12.00 1 ex. Slaat houtduif (mislukte poging). Tolhuisje, Blaricum. T.HILHORST.
07.12.00 1 ex. De Stulp, lage Vuursche. R.SINOO.
17.12.00 1 ex. (m). Zittend op paaltje in weiland vol grazende kol-en rietganzen. Bovenmeent, Hilversum.
09.01.01 1 ex. Wolfkamer, Huizen. M.de GRAAF.
jan. 01 1 ex. Div. plekken plukresten van houtduif en 1 x kop en borstbeen van wilde eend. Monnikenberg, Hilversum. N.DWARS.
- RUIGPOOTBUIZERD**
23.11.00 1 ex. Biddend langs talud, Afslag A27, Blaricum Eemnes. A.vd.BRINK.
- VISAREND**
19.12.00 1 ex. Overmeer, Nederhorst den Berg. H.v.ROSSUM.
- SMELLEKEN**
02.01.01 1 ex. Dood in tuin, Utrechtseweg (Weesp?). L.BUWALDA.
24.01.01 1 ex. Jagend tussen fouragerende ganzen door. Horstermeerpolder, Nederhorst den Berg. E.v.OORT.
- SLECHTVALK**
29.11.00 1 ex. (v). Noordpolder te Veld, Eemnes. D.JONKERS.
- WATERRAL**
09.01.01 1 ex. Wolfkamer, Huizen. M.de GRAAF.
22.01.01 2 ex. Laarder Wasmeer, Hilversum. DOUMA/vd.BRINK.
- KRAANVOGEL**
05.12.00 120 exx. Overvliegend in Z.ri. (16.45 u), Boekesteyn, 's-Graveland. A.v.KLAVEREN.
- GOUDPLEVIER**
09.01.01 80 exx. Noordpolder te Veld. F.LEURS.
- BONTESTRANDLOPER**
16.12.00 1 ex. Noordpolder te Veld, Eemnes, JONKERS/LEURS.
08.01.01 1 ex. Maatpolder, Eemnes. JONKERS/LEURS.
- KEMPHAAN**
21.12.00 5 exx. Fouragerend tussen 200 kieviten. Bovenmeent, Hilversum. R.SINOO
- BOKJE**
23.12.00 4 exx. Tot 30.12, minimaal 1 ex. maximaal 4 exx. Fouragerend tussen Bosjes van Six en Gooyergracht Noord, Blaricum. T.HILHORST.
29.12.00 1 ex. Gooyergracht, RWZI Blaricum. D.JONKERS.
- HOUTSNIP**
26.12.00 1 ex. De Kampen, Blaricum. D.JONKERS.
26.12.00 1 ex. Vloog tegen raam, later weer opvliegend. Koggewagen, Blaricum. med. STEENBEEK.
- WITGATJE** 2 exx. Fouragerend langs open kwel in Nwe Keverdijkse Polder ten W. van "De Visserij", Naardermeer. P.VOS.
- DWERGMEEUW**
29.11.00 1 ex. (juv., 1e winter). Fouragerend boven sloten, wegvliegend in O.ri. Bovenmeent, Hilversum. R.SINOO.
- HOUDUIF**
01.11.00 Vliegvlug jong op nest, werd door ouder gevoerd. Witte de Witstraat, Huizen. Med. K.BUTTER.
- IJSVOGEL**
22.12.00 1 ex. Tienhovens kanaal, Loosdrecht. VOS/LANGEMAAT.
22.12.00 1 ex. Pontje, Maatpolder, Eemnes. JONKERS/LEURS.
26.12.00 1 ex. Gooimeer. Stichtse Brug. M.de GRAAF.
31.12.00 1 ex. Vliegend over Stadswijk-singel en sloot achter Raadhuis, Eemnes. F.DURING.
12.01.01 1 ex. Vijfhoek, Gooimeerkust, Muiden. R.v.DIJK.
07.01.01 1 ex. Op tak bij brug over "t Mouwtje", Bussum. G.HENSTRA.
19.01.01 1 ex. Op braamtak, boven groot wak, Karnemelksloot, Naarden. R.SINOO.
- BIJENETER**
07.10.00 1 ex. (juv.) overvliegend in ZW ri. Warandeborgen, Blaricum. R.v.BEUSEKOM.
- GROENE SPECHT**
03.12.00 1 ex. Ten N. van "Rust Wat", Blaricum. T.HILHORST.
07.12.00 1 ex. De Stulp, Lage Vuursche. R.SINOO.
07.12.00 1 ex. Westerheide, rustgebiedje. R.SINOO.
21.12.00 1 ex. Bij grafheuvels, Zuiderheide. T.HILHORST.
07.01.01 1 ex. Oud Naarden, Naarden. F.LEURS.
Jan. 01 1 ex. Monnikenberg, Heidehevel, Hilversum. N.DWARS.

ZWARTE SPECHT

07.12.00 1 ex. De Stulp. Lage Vuursche.
R.SINOO.

GROTE BONTE SPECHT

Jan. 01 3 exx. Gelijktijdig op netje met
voedsel. Heideheuvel, Hilversum.
N.DWARS.

RIETGORS

31.12.00 1 ex. Graaf Floris V weg, Einde
Gooi, Hilversum. D.JONKERS.

OEVERZWALUW

14.12.00 1 ex. Aanloophaven, Huizen.
med. H.v.RUITEN e.a.

BOERENZWALUW

14.12.00 3 exx. Aanloophaven, Huizen.
med. H.v.RUITEN e.a.

18.11.00 8 exx. Haven van Huizen.
vDIJK/de BRUIN.

WATERPIEPER

26.12.00 6 exx. De Kampen, Blaricum.
D.JONKERS.

26.12.00 1 ex. Blaricummer Meent.
M.de.GRAAF.

31.12.00 1 ex. Tienhovens kanaal/Einde
Gooi. D.JONKERS.

GELE KWIKSTAART

10.12.00 1 ex. Gooyergracht Zuid, wa-
terzuivering Blaricum. T.HIL-
HORST.

GROTE GELE KWIKSTAART

03.12.00 2 exx. Gooyergracht RWZI
Blaricum. D.JONKERS.

31.12.00 1 ex. Tienhovenskanaal/Einde
Gooi. M.de Graaf.

WITTE KWIKSTAART

26.12.00 1 ex. Stichtse Brug, Huizen.
M.de Graaf.

20.12.00 1 ex. Tussen groep graspie-
pers, Eempolders, Eemnes.
A.DRIESEN

10.01.01 1 ex. Wijk Hoefijzer, Loenen.
E.v.OORT.

PESTVOGEL

09.12.00 2 exx. Fouragerend in hulst en
op rozebottels. Spoorlaan,
Hollandsche Rading. med.
F.KEMPER-LAM.

16.01.01 4 exx. Omgeving Gemeente-
huis, Hilversum. B.DWARS.

16.01.01 1 ex. Maxis, Muiden/A1.
DOUMA/vdBRINK.

28.01.01 2 exx. Achtertuint Gerns 27, Hui-
zen. Josse HORNSVELD.

ROODBORSTTAPUIT

22.11.00 1 ex. (v). (Bij observatiehut, Bo-
venmeent, Hilversum. DOUMA/
vd.BRINK.

22.12.00 1 ex. (m). Randweg, groeve
Oostermeent, Blaricum. JON-
KERS/LEURS.

21.12.00 1 ex. (v). Noordpolder te Veld,
Eemnes. Forse vogel, (betrof
ondersoort S.t.Maura).
D.JONKERS.

12.01.01 1 ex. (m). Muiden, Vijfhoek,
Ymeerkust. R.v.DIJK.

GROTE LIJSTER

03.12.00 2 exx. Bosje van Six, Blaricum.
D.JONKERS.

03.12.00 3 exx. Groeve Oostermeent,
Blaricum. M.de GRAAF.

29.12.00 1 ex. Gooyergracht, Blaricum.
D.JONKERS.

31.12.00 1 ex. Tienhovens kanaal/Einde
Gooi. M.de GRAAF.

10.01.01 1 ex. Vroege zang, Heideheuvel,
Hilversum. N.DWARS.

14.01.01 2 exx. Laarder Wasmeer.
B.DWARS.

ZWARTKOP

10.12.00 1 ex. (m). (idem 16/
1), Koggewagen, Bijvanck,
Blaricum. D.JONKERS.

15.01.01 1 ex. (v). Wijk Hoefijzer,
Loenen. E.v.OORT.

TJIFTJAF

16.01.01 1 ex. Maxis, Muiden A1.
DOUMA/vd.BRINK.

BAARDMANNETJE

26.11.00 2 exx. Wolfskamer, Huizen.
M.de GRAAF.

09.01.01 3 exx. Wolfskamer, Huzien.
D.JONKERS.

STAARTMEES

29.11.00 1 ex. Betrof een
"witkop" staartmees,
fouragerend in elzen. Ver-
lengde Fortlaan, Naarden.
R.SINOO.

KUIFMEES

21.12.00 6 exx. Omgeving 't Bluk, Laren.
T.HILHORST.

BOOMKLEVER

25.01.01 6 exx. Gelijktijdige waarneming,
Monnikenberg, Hilversum.
B.DWARS.

KLAPEKSTER

07.12.00 1 ex. In berk langs fietspad,
Zuiderheide, Laren. R.SINOO.

10.12.00 1 ex. Tafelbergheide, Blaricum.
M.de GRAAF.

21.12.00 1 ex. In top van berk langs fiets-
pad, Zuiderheide, nabij Bluk. in
1998 en 1999, op dezelfde
plaats waargenomen.
T.HILHORST.

BONTE KRAAI

06.01.00 8 exx. Noordpolder te Veld,
Eemnes. JONKERS/
VERMEULE e.a.

03.01.01 3 exx. Cors Rijkseweg,
Eemnes. G.v.LOENEN.

RAAF

07.12.00 2 exx. Lichte balts boven
stulpheide. De Stulp, Lage
Vuursche. R.SINOO.

GOUDVINK

14.01.01 4 exx. Laarder Wasmeer,
Hilversum. B.DWARS.

APPELVINK

17.01.01 2 exx. Omgeving gemeentehuis
Hilversum. N.DWARS.

NASCHRIFT

Patrick Bergkamp van SOVON doet onder-
zoek naar het voorkomen van de
TJIFTJAF van oktober 2000 tot 1 februari
2001. Heeft u winterwaarnemingen van
deze vogel?, dan zie ik die graag tege-
moet op de waarnemingskaartjes, zodat
ik ze door kan zenden aan Patrick.

Voor deze rubriek zijn er tot op heden
153 waarnemingskaartjes binnengeko-
men.

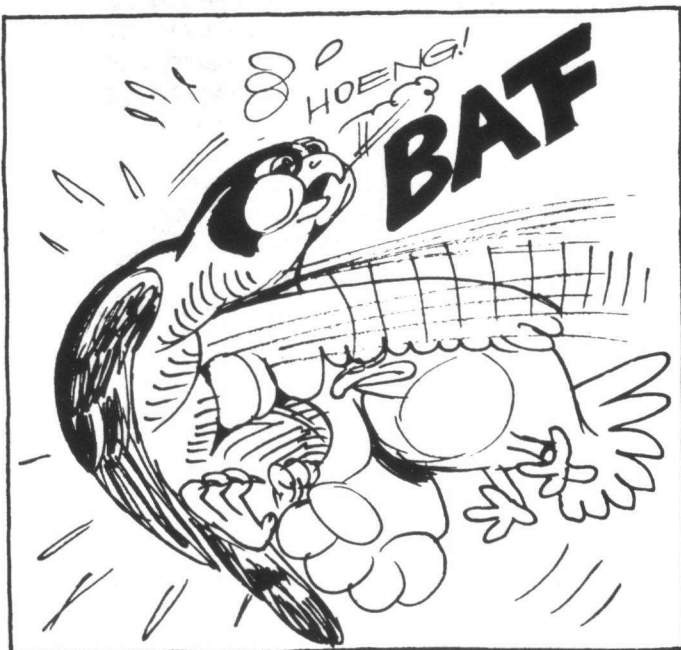
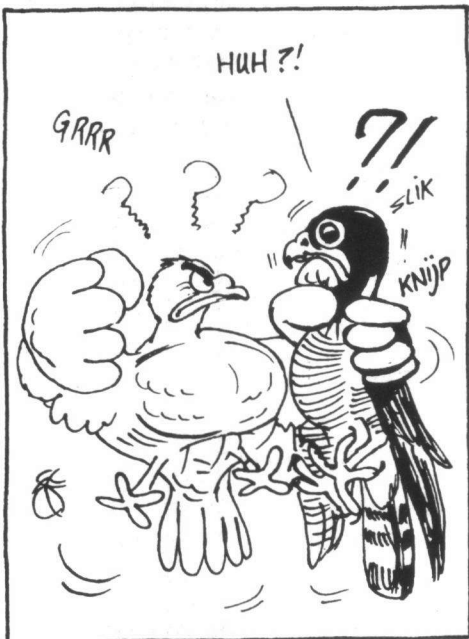
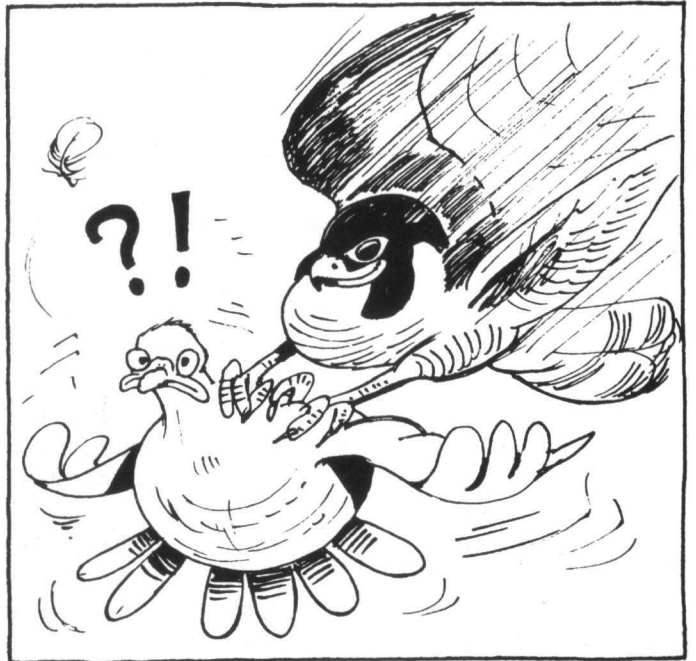
Jammer genoeg zaten er enkele waarne-
mingen tussen zonder datum of plaats-
aanduiding.

Af en toe is er weer wat ruimte in de Kor-
haan om wat waarnemingskaartjes af te
drukken in dit nummer, zodat u deze
weer kunt gebruiken voor deze rubriek.

PETER VOS

Index op auteur Korhaan, 34^e jaargang 2000

Bech, L.	Een echte steenuil	34 (1)	18
Brugge, H.v.d.	Vervolging van en overlast door roeken voorkomen	34 (1)	13
Duin, G. van	De wonderbaarlijke herrijzenis van de grauwe kiekendief	34 (5)	110
Dijk, R. van	Broedvogelonderzoek vesting Naarden 1999	34 (2)	32
Dijk, R. van, en H.v.Oosterhout	Lepelaar van Bovenmeent overwintert in Mauretanië	34 (4)	82
Dijk, R. van	Jeugdcurso genomineerd voor vrijwilligersprijs	34 (5)	106
Harder, J.	Zingen de merels steeds vroeger?	34 (2)	44
Holzenspies, C.	Vogels en hun luizenleven	34 (1)	19
Holzenspies, C.	Hitchkokvogels halen de media	34 (2)	46
Holzenspies, C.	Pliet de Vink	34 (3)	62
Holzenspies, C.	Uit het leven van een vogelaar	34 (5)	111
Houten, M. van	Verslag algè.m. ledenvergadering 2000	34 (2)	47
Houten, M. van	VWG op bezoek bij gemeentebestuur Naarden	34 (3)	61
Jager, F.C.	Knobbelzwanentelling Gooi en Vechtstreek 1988-1999	34 (2)	40
Jonkers, D.A.	Fazant: geaccepteerde exoot	34 (1)	12
Jonkers, D.A.	Rode rotslijster bezoekt 't Gooi	34 (3)	60
Jonkers, D.A.	Gespot in 1999: blauwe reiger	34 (3)	63
Jonkers, D.A.	Fazant: "vriend" van de jager	34 (4)	87
Jonkers, D.A.	Gooise oeverzwaluwen pakken de draad weer op	34 (5)	103
Kamp, W. v.d.	Bridgende vogelaars	34 (2)	42
Keken, H. van	Terugkeer kempfaan kwestie van tijd	34 (2)	45
Klaveren, A. van	Weg met de vogelwerkgroep!	34 (1)	17
Klaveren, A. van	Jeugdgroep bezoekt vogelasiel	34 (2)	39
Klaveren, A. van	Berichten van de jeugdgroep	34 (3)	70
Klaveren, F. van	Gooise trekvogeldag op telpost Corversbos	34 (4)	92
Klippel, N.	Eempoldertellingen in 1999	34 (5)	108
Nuyen, H. & A. en G. de Vries	Chinese appelvink bij Naardermeer	34 (4)	84
Nuyen, H.	Nogmaals over de Chinese appelvink	34 (5)	112
Oort, E. van	Kampeerweekend Bargerveen	34 (3)	71
Penlijster	Krassen van een Gooise kijker	34 (2)	31
Penlijster	Krassen van een Gooise kijker	34 (3)	59
Penlijster	Krassen van een Gooise kijker	34 (4)	83
Penlijster	Krassen van een Gooise kijker	34 (5)	102
Poel, P. v.d.	Fietstocht met drie klapeksters	34 (2)	43
Taapken, J.	Klapeksters in Gooi en omstreken	34 (3)	68
Veen, Rob van	Aandacht voor vaarverbod Kortenhoeftse plassen	34 (1)	16
Veltkamp, R.	Op zoek naar kraanvogels Lac du Der	34 (2)	34
Weenen, H.	Avifaunavergadering september 2000	34 (4)	91
Wildschut, O.	Roze spreeuw in Weesp	34 (2)	36
Woord, F. v.d.	Voorjaar in vogelasiel	34 (2)	38

Ronald Sino 2001

Adressenlijst

Postadres VWG: VWG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum
Postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester VWG Het Gooi e.o.

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Voorzitter:	: R.A. Kole	Torenvalk 22	3752 SK Bunschoten	033-2999408
Sekretaris	: M. van Houten	Dovenetelhof 26	3742 EH Baarn	035-5415603
Penningmeester	: A.C.A.M. Kerkhof	Burgemeester Reigerstraat 39	3581 KL Utrecht	030-2514410
SG Algemene Zaken	: L.J. Dwars-Van Achterbergh	Flamingohof 1	1221 LK Hilversum	035-6850627
SG Avifauna	: G.M.L. Proost	Oostergo 15	1274 JS Huizen	035-5251661
SG Natuurbescherming	: D.A. Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	035-5280456
SG Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6581426
SG Excursies	: J.J.M. van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	035-6838604
SG Communicatie	: S.L. Visser	Nwe. 's-Gravelandseweg 53b	1406 NA Bussum	035-6920600

Nuttige Adressen:

Aanmelding Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6581426
Aanmelding Jeugd cursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6581426
Eempoldertellingen	: N. Kippel	Ruthardlaan 12	1406 RS Bussum	035-6931041
Ledenadministratie	: F. Wilms-Schopman	J.C. Ritsemalaan 1	1241 AP Kortenhoef	035-6583020
Lezingen	: S.L. Visser	Nwe. 's-Gravelandseweg 53b	1406 NA Bussum	035-6920600
Promotie en Verkoop	: B. v.d. Brink	Klaver 1	1273 AJ Huizen	035-5258142
Roofvogelstudiegroep	: H. Sevink	Einder 31	3742 ZG Baarn	035-5421019
Vogelasiel Het Gooi	: F.F. van de Woord	Burg. J. Visserlaan 1	1411 BR Naarden	035-6945658
Vogelringstation Het Gooi	: B. van Poelgeest	Binnenhof 517	1412 LA Naarden	035-6940996
Waarnemingskaartjes inleveren	: H.P. Vos	Laan van S. van de Haare 15	1405 AR Bussum	035-6940793
Weidevogelbescherming Eempolders	: G.W. Bieshaar	Zevenenderdrift 16	1251 RC Laren	035-5311002
Wintervoeding Gooi en Vechtland	: J.F. Kuijer	Krekelmeent 21	1218 EA Hilversum	035-6934871

Vogelwerkgroep On-Line:

Het Goois Vogelnet (Nieuws van de Vogelwerkgroep via e-mail)
Vogelwerkgroep op internet
Redactie Korhaan

Aanvragen via: Chans@worldonline.nl
<http://www.vwg-gooi-eo.nl>
w.j.a.hoefnagel@hccnet.nl
wduurland@bigfoot.com

Waarnemingskaartjes kunnen ook bij alle bestuursleden worden ingeleverd. Na overleg kunnen eveneens bij alle bestuursleden nieuwe kaartjes worden verkregen.

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep aanvaardt de vereniging geen enkele aansprakelijkheid. Deelname geschiedt op vrijwillige basis.

Contributie: Voor leden f. 35,- (minimaal), huisgenootleden f. 12,50 (minimaal).
Bij voorkeur betalen aan het begin van het kalenderjaar met de van ons ontvangen acceptgirokaart.

Schenken:

Wilt u de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken eenmalig of vaker steunen met een gift, dan zijn deze giften (boven een drempel van waarschijnlijk f 1103,- en tot een maximum van 10% van uw onzuiver inkomen) aftrekbaar op de aangifte voor de inkomstenbelasting. Daarnaast kunt u in uw testament een zogenaamd legaat laten opnemen ten gunste van de vogelwerkgroep. Het is gewenst dit dan met uw notaris te bespreken.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester worden declaraties voor gemaakte kosten uitsluitend gehonoreerd indien deze uiterlijk 31 december via de coördinator van de betreffende subgroep bij de penningmeester zijn ingediend.

"De Korhaan"
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

PTT Post

Port betaald

Port payé

Pays-Bas